

473

Besluit van 21 juni 1994, houdende regels met betrekking tot het verstrekken van subsidies en specifieke uitkeringen ten behoeve van cultuuruitingen (Bekostigingsbesluit cultuuruitingen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 2 september 1993 (kenmerk DGCZ/SCB-U-935307),

Gelet op artikel 8 van de Wet op het specifiek cultuurbeleid;

Gezien de adviezen van de Raad voor de Gemeentefinanciën, de Raad voor het cultuurbeheer en de Raad voor de Kunst;

De Raad van State gehoord (advies van 28 maart 1994, no. W.13.93.0601);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van 13 juni 1994, DGCZ/SCB-U-944172;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

1. In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op het specifiek cultuurbeleid;
- b. instelling: een privaatrechtelijke rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid, dan wel een publiekrechtelijke rechtspersoon;
- c. project: een activiteit op het terrein van cultuur met een incidenteel karakter;
- d. instellingssubsidie: een subsidie als bedoeld in artikel 6;
- e. projectsubsidie: een subsidie als bedoeld in artikel 11;
- f. beleidsplan: een plan als bedoeld in artikel 9;
- g. cultuurnota: de cultuurnota, bedoeld in artikel 3 van de wet;
- h. sectornota: een sectornota als bedoeld in artikel 3, vierde lid, van de wet.

2. Op andere specifieke uitkeringen dan de uitkeringen aan provincies en gemeenten als bedoeld in artikel 40, zijn in het kader van dit besluit de bepalingen van toepassing die betrekking hebben op subsidies.

Artikel 2

Onze Minister maakt openbaar welke activiteiten voor subsidie of voor een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 40 in aanmerking komen voor zover dit niet reeds blijkt uit de cultuurnota of uit sectornota's, alsmede voor zover hij voornemens is af te wijken van het in die nota's gestelde.

Artikel 3

Subsidies en specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 40 worden slechts verstrekt voor zover:

- a. de wetgever de nodige gelden heeft toegestaan;
- b. Onze Minister van oordeel is dat het verstrekken van subsidie en specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 40 zijn beleid ondersteunt dat is neergelegd in de cultuurnota of in een sectornota, dan wel dat met toepassing van artikel 2 is openbaar gemaakt.

Artikel 4

1. Subsidie wordt voorts slechts verstrekt indien
 - a. naar het oordeel van Onze Minister mag worden verwacht dat de met de subsidiëring beoogde doeleinden zullen worden bereikt en
 - b. indien de aanvrager:
 - naar het oordeel van Onze Minister de behoefte aan subsidie heeft aangetoond; en
 - aannemelijk heeft gemaakt dat de financiële middelen met inbegrip van subsidie voldoende zullen zijn om de voorgenomen activiteiten uit te voeren.
2. Het eerste lid, onder b, is niet van toepassing op publiekrechtelijke rechtspersonen.
3. Onze Minister kan bepalen dat in een geval of een categorie gevallen de behoefte aan subsidie niet hoeft te worden aangetoond.

Artikel 5

Onze Minister kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop het bedrag van een specifieke uitkering als bedoeld in artikel 40 of van een subsidie wordt berekend.

HOOFDSTUK II. HET AANVRAGEN VAN SUBSIDIE

§ 1. Aanvraag van een jaarlijks instellingssubsidie

Artikel 6

1. De instelling die voor zijn activiteiten of een gedeelte daarvan in een kalenderjaar subsidie verlangt, dient uiterlijk zes maanden vóór de aanvang van het desbetreffende jaar een subsidieaanvraag in. De aanvraag wordt onderbouwd met een activiteitenplan en een begroting van de instelling en gaat vergezeld van een liquiditeitsprognose.
2. In het activiteitenplan worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke doelstelling de instelling met de activiteiten nastreeft, op welke wijze zij zullen worden uitgevoerd en voor welke doelgroep zij zijn bestemd.
3. De begroting geeft inzicht in de baten en lasten van de activiteiten in dat jaar. Daarbij wordt uitgegaan van het prijspeil en het niveau van de kosten van de arbeidsvoorwaarden op 1 januari van het jaar van indiening van de aanvraag. De begroting is voorzien van een postgewijze

toelichting. Tevens bevat de begroting zowel de baten en lasten van de instelling als geheel als de baten en lasten van elk te onderscheiden onderdeel van de instelling.

4. De liquiditeitsprognose geeft gemotiveerd inzicht in het verloop van de liquiditeitsbehoefte van de activiteiten per kalenderkwartaal. De liquiditeitsprognose kan achterwege blijven als de liquiditeitsbehoefte regelmatig gespreid is over het jaar; in de aanvraag wordt dit uitdrukkelijk vermeld.

5. Onze Minister kan op aanvraag ontheffing verlenen van de in het eerste lid genoemde aanvraagtermijn.

Artikel 7

1. Bij de aanvraag van een instellingssubsidie worden tevens overgelegd:

- a. een afschrift van de oprichtingsakte of de statuten;
- b. een afschrift waaruit de inschrijving van de instelling in het geldende openbaar register blijkt;
- c. een volledig overzicht van de financiële toestand van de instelling op het tijdstip van de aanvraag.

2. Voor zover de aanvrager voor dezelfde begrote uitgaven tevens subsidie heeft aangevraagd bij een of meer andere bestuursorganen, doet hij daarvan mededeling in de aanvraag, onder vermelding van de stand van zaken met betrekking tot de beoordeling van die aanvraag of aanvragen.

3. Overlegging van de in het eerste lid, onder a en b, bedoelde afschriften kan achterwege blijven indien de aanvrager er redelijkerwijs van uit kan gaan dat deze gegevens aan Onze Minister bekend zijn. In de aanvraag wordt daarvan mededeling gedaan.

4. Het eerste lid is niet van toepassing indien een publiekrechtelijke rechtspersoon een instellingssubsidie aanvraagt.

§ 2. Aanvraag van een meerjarig instellingssubsidie

Artikel 8

Indien in een sectornota de mogelijkheid daartoe is opgenomen, kan Onze Minister op het desbetreffende terrein instellingssubsidies verlenen voor een duur van meer dan één jaar.

Artikel 9

1. Een aanvraag voor een meerjarig instellingssubsidie wordt ingediend vóór een door Onze Minister te bepalen tijdstip, dat voor verschillende cultuuruitingen verschillend kan worden vastgesteld. Dit tijdstip ligt ten minste zes maanden vóór de aanvang van de periode waarvoor subsidie wordt gevraagd. De aanvraag gaat vergezeld van een beleidsplan voor de hele periode en een liquiditeitsprognose. Artikel 6, vierde lid, eerste volzin, en artikel 7 zijn van overeenkomstige toepassing.

2. Het beleidsplan geeft ten minste een duidelijk inzicht in:

- a. de beleidsvoornemens voor de betrokken periode; en
 - b. de geschatte baten en lasten gedurende de betrokken periode.
- Daarbij wordt uitgegaan van het prijspeil en het niveau van de kosten van de arbeidsvoorwaarden in het jaar van indiening van de aanvraag.

3. Onze Minister kan op aanvraag ontheffing verlenen van de in het eerste lid bedoelde aanvraagtermijn.

Artikel 10

Uiterlijk zes maanden voorafgaand aan enig jaar waarvoor een meerjarig instellingssubsidie is aangevraagd of verleend, dient de instelling bij Onze Minister een activiteitenplan in vergezeld van een begroting van de instelling. Artikel 6, tweede en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

§ 3. Aanvraag van een projectsubsidie

Artikel 11

1. De natuurlijke persoon of de rechtspersoon die subsidie voor een bepaald project verlangt, dient ten minste dertien weken vóór de aanvang van het project een aanvraag in. De aanvraag wordt onderbouwd met een projectplan en een begroting en gaat vergezeld van een liquiditeitsprognose.

2. In het projectplan worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke doelstelling de aanvrager met de activiteiten nastreeft en op welke wijze die zullen worden uitgevoerd.

3. De begroting geeft inzicht in de baten en lasten van het project. De begroting is voorzien van een postgewijze toelichting. Daarbij wordt uitgegaan van het prijspeil en het niveau van de kosten van de arbeidsvoorwaarden op 1 januari van het jaar van indiening van de aanvraag.

4. De liquiditeitsprognose geeft gemotiveerd inzicht in het verloop van de liquiditeitsbehoefte van de activiteiten per kalenderkwartaal. De liquiditeitsprognose kan achterwege blijven als de liquiditeitsbehoefte regelmatig gespreid is over de duur van het project; in de aanvraag wordt dit uitdrukkelijk vermeld.

5. In afwijking van het eerste lid kan Onze Minister:

- a. bepalen dat aanvragen voor bepaalde categorieën projecten vóór een of meer door hem vastgestelde data dienen te worden ingediend;
- b. een andere aanvraagtermijn vaststellen.

Artikel 12

1. Bij de aanvraag van de subsidie door een privaatrechtelijke rechtspersoon worden tevens overgelegd:

- a. een afschrift van de oprichtingsakte of de statuten; en
- b. een afschrift waaruit de inschrijving van de instelling in het geldende openbaar register blijkt.

2. Onze Minister kan een aanvrager of een categorie aanvragers tevens verplichten tot het overleggen van een volledig overzicht van de financiële toestand van de instelling op het tijdstip van de aanvraag.

3. Voor zover de aanvrager voor dezelfde begrote uitgaven tevens subsidie heeft aangevraagd bij een of meer andere bestuursorganen, doet hij daarvan mededeling in de aanvraag, onder vermelding van de stand van zaken met betrekking tot de beoordeling van die aanvraag of aanvragen.

4. Overlegging van in het eerste lid bedoelde afschriften kan achterwege blijven, indien de aanvrager er redelijkerwijs van uit kan gaan dat deze gegevens aan Onze Minister bekend zijn. In de aanvraag wordt daarvan mededeling gedaan.

5. Het eerste en tweede lid is niet van toepassing indien een publiekrechtelijke rechtspersoon een projectsubsidie aanvraagt.

Artikel 13

1. Onze Minister beslist op de aanvraag bij beschikking. Op een aanvraag voor een instellingssubsidie wordt beslist dertien weken voorafgaand aan het betrokken jaar. Met het oog op de onderlinge afweging van aanvragen kan Onze Minister bepalen dat op een aanvraag niet wordt beslist voor een bepaalde datum in een kalenderjaar, dan wel dat wordt beslist op of na een of meer data in een kalenderjaar.

2. Indien de beslissing een verlening inhoudt, wordt het bedrag van de subsidie vermeld dan wel de wijze waarop dit wordt bepaald en welk bedrag ten hoogste zal worden verleend.

Artikel 14

1. Nadat een subsidieaanvraag is ingediend, kan Onze Minister voorschotten verlenen. Daarbij wordt rekening gehouden met de ingediende liquiditeitsprognose.

2. Onze Minister kan met betrekking tot de bevoorschotting nadere regels stellen.

3. Indien de subsidieaanvraag te laat wordt ingediend en Onze Minister de aanvraag desondanks in behandeling neemt, kan hij het verlenen van voorschotten evenredig later doen plaatsvinden.

Artikel 15

Ten aanzien van de verlening en bevoorschotting van een meerjarig instellingssubsidie zijn de artikelen 13 en 14 van toepassing, met dien verstande dat Onze Minister beslist dertien weken voorafgaand aan de betrokken periode en dat in een beslissing waarbij een meerjarig instellingssubsidie wordt verleend, wordt vermeld welk bedrag elk jaar van de betrokken periode als voorschot zal worden verstrekt.

Artikel 16

1. Bij de verlening van een meerjarig instellingssubsidie kan Onze Minister bepalen dat het subsidiebedrag jaarlijks vanaf het tweede jaar door hem wordt bijgesteld, rekening houdend met de ontwikkeling van het prijspeil en met de ontwikkeling in de kosten van de arbeidsvoorwaarden.

2. Met het oog op de toepassing van het eerste lid kan Onze Minister bij de verlening van de subsidie tevens bepalen welk deel van het subsidiebedrag in aanmerking zal worden genomen voor een bijstelling in verband met de ontwikkeling van het prijspeil, onderscheidenlijk van de kosten van de arbeidsvoorwaarden.

3. Indien een subsidie met toepassing van het eerste lid wordt bijgesteld, kan de bevoorschotting overeenkomstig worden gewijzigd.

4. Jaarlijks vindt overleg plaats tussen Onze Minister en, naar het oordeel van Onze Minister, representatieve vertegenwoordigers van subsidieontvangers over de ontwikkeling van de kosten van de arbeidsvoorwaarden in het daarop volgende jaar in relatie tot de kwaliteit en de kwantiteit van de gesubsidieerde activiteiten. Een bijstelling van het subsidiebedrag met toepassing van het eerste lid vindt eerst plaats nadat dit overleg heeft plaatsgevonden.

Artikel 17

1. Zolang de subsidie niet is vastgesteld, kan Onze Minister de subsidieverlening, anders dan door toepassing van artikel 16, intrekken of ten nadele van de subsidieontvanger wijzigen indien:

- a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, niet of niet geheel hebben plaatsgevonden of zullen plaatsvinden;
- b. de subsidieontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
- c. de subsidieontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid;
- d. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidieontvanger dit wist of behoorde te weten; of
- e. subsidie is verleend onder een voorwaarde en de voorwaarde is niet vervuld.

2. De intrekking of wijziging werkt terug tot het tijdstip waarop de subsidie is verleend, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.

Artikel 18

1. Zolang de subsidie niet is vastgesteld kan Onze Minister de subsidieverlening met inachtneming van een redelijke termijn intrekken of ten nadele van de subsidieontvanger wijzigen voor zover:

- a. de subsidieverlening onjuist was; of
- b. veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten zich in overwegende mate tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van de subsidie verzetten.

2. Bij intrekking of wijziging op grond van het eerste lid vergoedt Onze Minister de schade die de subsidieontvanger lijdt doordat hij in vertrouwen op de subsidie anders heeft gehandeld dan hij zonder subsidie zou hebben gedaan.

HOOFDSTUK IV. AAN SUBSIDIEVERLENING VERBONDEN VOORSCHRIFTEN

Artikel 19

De subsidieontvanger zorgt ervoor dat

- a. de doeleinden gesteld in het activiteitenplan en het beleidsplan dan wel het projectplan op doelmatige wijze worden nagestreefd;
- b. dat de werkzaamheden op een zodanige manier worden geregeld dat een goed beleid en beheer worden gevoerd; en
- c. dat de subsidie op doelmatige wijze wordt gebruikt voor de doeleinden waarvoor het wordt verleend.

Artikel 20

De subsidieontvanger zorgt er voorts voor dat:

- a. de administratie op overzichtelijke en doelmatige wijze wordt gevoerd;
- b. de administratie een juist, volledig en actueel beeld geeft van het functioneren van de instelling;
- c. van alle ontvangsten en uitgaven deugdelijke bewijsstukken waaruit de aard en de omvang van de geleverde goederen of van de verrichte diensten duidelijk blijken, aanwezig zijn; en
- d. de administratie en de daarbij behorende bewijsstukken ten minste gedurende vijf jaar na de vaststelling van de subsidie worden bewaard.

Artikel 21

1. Bij instellingen die een instellingssubsidie ontvangen, is het boekjaar gelijk aan het kalenderjaar.
2. Onze Minister kan van het eerste lid ontheffing verlenen.

Artikel 22

De subsidieontvanger doet zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan Onze Minister van omstandigheden die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging, intrekking of vaststelling van de subsidie. Daarbij worden de relevante stukken overgelegd.

Artikel 23

1. De ontvanger van een instellingssubsidie verzekert zijn roerende en onroerende zaken op afdoende wijze tegen het risico van diefstal en brand, alsmede tegen het risico van wettelijke aansprakelijkheid tegenover derden.
2. De ontvanger van een instellingssubsidie verzekert voor vrijwilligers die werkzaamheden verrichten in het kader van de gesubsidieerde activiteiten, hun wettelijke aansprakelijkheid.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op zaken van provincies en gemeenten en op collecties van musea.
4. Onze Minister kan op aanvraag ontheffing verlenen van het eerste of tweede lid.
5. Onze Minister kan het eerste of tweede lid van overeenkomstige toepassing verklaren op de ontvanger van een projectsubsidie.

Artikel 24

1. De subsidieontvanger stelt na afloop van de periode of het project waarvoor subsidie is verleend een verslag vast dat inzicht geeft in de aard, duur en omvang van de in het kader van de subsidiëring verrichte activiteiten. Het verslag vergelijkt de verrichte activiteiten met de in het beleidsplan, activiteitenplan, onderscheidenlijk projectplan voorgenomen activiteiten.
2. De ontvanger van een meerjarig instellingssubsidie dient jaarlijks over de jaren waarover subsidie is verleend, de jaarrekening in vergezeld van een toelichting; de artikelen 33, vierde lid, 35 en 36 zijn van toepassing.
3. Onze Minister kan regels stellen met betrekking tot tussentijdse verslaglegging bij projectsubsidies die zich over meer dan één kalenderjaar uitstrekken.

Artikel 25

1. Indien een gesubsidieerd project leidt tot een publikatie, draagt de subsidieontvanger er zorg voor dat bij de publikatie wordt aangegeven wie de uitvoerder en subsidiënt van het project zijn geweest.
2. Indien een subsidie gericht is of mede gericht is op de totstandkoming van een werk als bedoeld in artikel 10, onder 1°, van de Auteurswet 1912, draagt de subsidieontvanger er zorg voor auteursrecht-hebbende te zijn ter zake van dat werk.
3. De subsidieontvanger vrijwaart de Staat der Nederlanden voor aanspraken van derden ter zake van alle schade die zij lijden ten gevolge van de door of vanwege de subsidieontvanger verrichte publikaties.

Artikel 26

1. Voor zover na uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens dit besluit het bedrag van een verleend instellingssubsidie niet is besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie is verstrekt, kan het worden gereserveerd. De aldus gereserveerde bedragen kunnen uitsluitend worden besteed aan doeleinden waarvoor de subsidie werd verstrekt.

2. Het totaal van de reservering, bedoeld in het eerste lid, gaat een door de Onze Minister voor een subsidieontvanger of categorie subsidieontvangers te bepalen percentage van de verleende subsidie of bedrag niet te boven.

3. Bedragen die zijn bestemd voor afschrijvingen, overeenkomstig de daarvoor gebruikelijke handelwijze, en voor voorzieningen voor toekomstige uitgaven, die door Onze Minister zijn aangewezen, worden voor de toepassing van het eerste lid aangemerkt als bedragen die zijn besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie is verstrekt.

Artikel 27

1. Indien het ontvangen van subsidie heeft bijgedragen tot het verwerven van goederen of anderszins tot de vorming van vermogen, kan Onze Minister bepalen, dat de subsidieontvanger aan het Rijk een door hem te bepalen vergoeding is verschuldigd bij ontvangst van schadevergoeding voor verlies of beschadiging van zaken, bij wijziging van de bestemming van zaken, bij vervreemding of bezwaring van goederen, bij beëindiging van de activiteiten, bij beëindiging van de subsidiëring en bij ontbinding van de instelling. In voorkomende gevallen doet de subsidieontvanger zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan Onze Minister.

2. Bij de bepaling van de hoogte van de vergoeding wordt uitgegaan van de waarde van de goederen en andere vermogensbestanddelen op het tijdstip waarop de vergoeding verschuldigd wordt, met dien verstande dat in geval van ontvangst van schadevergoeding voor verlies of beschadiging van zaken, wordt uitgegaan van het bedrag dat als schadevergoeding door de instelling wordt ontvangen. Indien het onroerende zaken betreft, geschiedt de waardebepaling door één of drie onafhankelijke deskundigen.

3. Toepassing van het eerste lid, eerste volzin, blijft achterwege indien de activiteiten van de subsidieontvanger, na toestemming van Onze Minister, door een andere rechtspersoon worden voortgezet en de activa tegen boekwaarde aan die andere rechtspersoon in eigendom zijn overgedragen.

Artikel 28

1. De vergoeding die de instelling betaalt aan een organisatie die zich de ondersteuning van één of meer gesubsidieerde instellingen ten doel stelt, voor door die organisatie aan de instelling ter beschikking gestelde goederen, is niet hoger dan het bedrag dat op grond van de historische kostprijs berekend wordt, rekening houdend met de geldende afschrijvingspercentages.

2. De vergoeding die de instelling betaalt aan een organisatie die zich de ondersteuning van één of meer gesubsidieerde instellingen ten doel stelt, voor door die organisatie aan de instelling geleverde diensten, is indien het diensten betreft die in het algemeen door soortgelijke instellingen in eigen beheer worden verricht, niet hoger dan het bedrag dat gelijk is aan de kosten die de instelling zou hebben gehad bij het verrichten van de diensten in eigen beheer.

3. De vergoeding die de instelling betaalt aan een organisatie die zich de ondersteuning van één of meer gesubsidieerde instellingen ten doel

stelt, voor door die organisatie aan de instelling geleverde diensten, andere dan de in het tweede lid bedoelde diensten, is niet hoger dan het bedrag dat voor het doen verrichten van dergelijke diensten door andere organisaties gebruikelijk kan worden geacht.

Artikel 29

De subsidieontvanger die aan derden goederen ter beschikking stelt of voor derden diensten verricht, brengt daarvoor een vergoeding in rekening die ten minste kostendekkend is, tenzij het derden betreft voor wie de gesubsidieerde activiteiten bestemd zijn. Onze Minister kan ook andere gevallen aanwijzen waarin de bepaling niet geldt.

Artikel 30

1. De subsidieontvanger verstrekt aan de door Onze Minister aangewezen ambtenaren of andere personen op hun verzoek alle bescheiden en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor een juiste vervulling van hun taak. De bescheiden worden op één adres getoond en de inlichtingen, op verzoek, schriftelijk verstrekt. Indien de instelling slechts kan voldoen aan deze verplichting door inbreuk te maken op het recht van enig persoon op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer, verstrekt de instelling de verlangde gegevens op zodanige wijze dat deze niet tot personen herleidbaar zijn.

2. Ook anderszins wordt zoveel mogelijk medewerking verleend teneinde de door Onze Minister aangewezen ambtenaren of andere personen in staat te stellen hun taak op een juiste wijze te vervullen.

Artikel 31

1. De subsidieontvanger werkt mee aan door of namens Onze Minister ingestelde onderzoeken die erop zijn gericht Onze Minister inlichtingen te verschaffen ten behoeve van de ontwikkeling van het beleid.

2. Indien bij Onze Minister het vermoeden is gerezen dat artikel 28 niet is nageleefd, spant de subsidieontvanger zich desgevraagd in de jaarrekening van de desbetreffende organisatie over te leggen.

Artikel 32

1. Onze Minister kan nadere regels stellen omtrent aan de verlening van bepaalde categorieën subsidies te verbinden voorschriften.

2. Indien subsidie wordt verstrekt voor activiteiten op een terrein van cultuur waarvoor een sponsorcode is vastgesteld, kan Onze Minister bij de subsidieverlening bepalen dat de subsidieontvanger zich dient aan te sluiten bij de code.

HOOFDSTUK V. SUBSIDIEVASTSTELLING

§ 1. De aanvraag tot subsidievaststelling

Artikel 33

1. Binnen vier maanden na afloop van de periode dan wel het project waarvoor subsidie is verleend, dient de subsidieontvanger een aanvraag in voor de subsidievaststelling.

2. De aanvraag voor de subsidievaststelling gaat vergezeld van:
- a. het verslag, bedoeld in artikel 24;
 - b. een subsidiedeclaratie; en
 - c. de jaarrekening.

3. Een subsidiedeclaratie kan achterwege blijven indien de daarmee te verstrekken informatie reeds in de in te zenden jaarrekening is opgenomen.

4. De jaarrekening behoeft niet te worden ingezonden, indien het gaat om:

- a. een projectsubsidie; of
- b. een subsidie aan een publiekrechtelijke rechtspersoon.

Artikel 34

De subsidiedeclaratie geeft een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent de aanwending en de besteding van de subsidie door de instelling. De subsidiedeclaratie sluit aan op de indeling van de bij de subsidieaanvraag ingediende begroting. Belangrijke verschillen tussen declaratie en begroting worden toegelicht. Verschillen van meer dan 5% worden in ieder geval belangrijk geacht. In de subsidiedeclaratie van instellingssubsidies wordt de aansluiting tussen de subsidiedeclaratie en de jaarrekening toegelicht.

Artikel 35

1. Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is van toepassing op de jaarrekening, met dien verstande dat de winst- en verliesrekening vervangen wordt door een exploitatierekening; op deze rekening zijn de bepalingen omtrent de winsten verliesrekening van overeenkomstige toepassing. Bepalingen omtrent winst en verlies zijn van overeenkomstige toepassing op het exploitatiesaldo.

2. Onze Minister kan bepalen dat bepalingen van Titel 9 of onderdelen daarvan niet van toepassing zijn op bepaalde instellingen of categorieën instellingen.

Artikel 36

1. De jaarrekening en de subsidiedeclaratie zijn ieder afzonderlijk voorzien van een verklaring van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

2. De jaarrekening of de subsidiedeclaratie gaat vergezeld van een rapportage omtrent de naleving van de subsidiebepalingen door de subsidieontvanger, opgesteld door de accountant overeenkomstig een door Onze Minister vast te stellen protocol.

3. De subsidieontvanger draagt er zorg voor dat de accountant meewerkt aan door of namens de departementale accountantsdienst in te stellen onderzoeken naar de door de accountant verrichte (controle)-werkzaamheden. De daaraan verbonden kosten worden geacht te zijn begrepen in de subsidie.

4. Indien de voor het boekjaar begrote exploitatielasten minder dan f 500 000,- bedragen en het totaal van de door het Rijk verleende subsidies met betrekking tot dat jaar minder dan f 250 000,- bedraagt, zijn het eerste en tweede lid niet van toepassing. Voor projectsubsidies blijft het bedrag van de begrote exploitatielasten buiten beschouwing.

§ 2. De vaststelling van de subsidie

Artikel 37

1. Na ontvangst van de aanvraag, bedoeld in artikel 33, stelt Onze Minister de subsidie zo spoedig mogelijk vast.

2. Indien de aanvraag niet binnen de gestelde termijn is ingediend, kan Onze Minister een nadere termijn vaststellen dan wel de subsidie ambtshalve vaststellen.

Artikel 38

1. Onze Minister stelt de subsidie overeenkomstig de subsidieverlening vast.
2. De subsidie kan lager worden vastgesteld indien:
 - a. de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet of niet geheel hebben plaatsgevonden;
 - b. de subsidieontvanger niet heeft voldaan aan de aan de subsidie verbonden verplichtingen;
 - c. het in artikel 26, tweede lid, bedoelde percentage of bedrag wordt overschreden;
 - d. de subsidieontvanger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag tot subsidieverlening zou hebben geleid;
 - e. de subsidieverlening anderszins onjuist was en de subsidieontvanger dit wist of behoorde te weten; of
 - f. subsidie is verleend onder een voorwaarde en de voorwaarde is niet vervuld.
3. Te veel ontvangen voorschotten stort de subsidieontvanger terstond terug, tenzij Onze Minister besluit tot verrekening op andere wijze.

Artikel 39

1. Onze Minister kan de subsidievaststelling intrekken of ten nadele van de ontvanger wijzigen:
 - a. op grond van feiten of omstandigheden waarvan hij bij de subsidievaststelling redelijkerwijs niet op de hoogte kon zijn en op grond waarvan de subsidie lager dan overeenkomstig de subsidieverlening zou zijn vastgesteld;
 - b. indien de subsidievaststelling onjuist was en de subsidieontvanger dit wist of behoorde te weten; of
 - c. indien de subsidieontvanger na de subsidievaststelling niet heeft voldaan aan de subsidie verbonden verplichtingen.
2. De intrekking of wijziging werkt terug tot en met het tijdstip waarop de subsidie is vastgesteld, tenzij bij de intrekking of wijziging anders is bepaald.
3. De subsidievaststelling kan niet meer worden ingetrokken of ten nadele van de ontvanger worden gewijzigd indien vijf jaren zijn verstreken sedert de dag waarop zij is bekendgemaakt dan wel sedert het moment waarop de subsidieontvanger niet aan een aan de subsidie verbonden verplichting heeft voldaan.

HOOFDSTUK VI. UITKERINGEN AAN PROVINCIES EN GEMEENTEN

Artikel 40

Uitkeringen aan provincies en gemeenten ten behoeve van het door het desbetreffende openbaar lichaam te voeren cultuurbeleid worden door Onze Minister toegekend met inachtneming van de artikelen 41 tot en met 49.

Artikel 41

1. De aanvraag voor een uitkering wordt uiterlijk zes maanden vóór de aanvang van het desbetreffende kalenderjaar ingediend.
2. Bij de aanvraag wordt aangegeven welke activiteiten met behulp van de specifieke uitkering zullen worden bekostigd, welke beleidsdoelen

daarmee worden nagestreefd en welke kosten met de activiteiten zullen zijn gemoeid.

Artikel 42

1. Onze Minister beslist op de aanvraag bij beschikking. Met het oog op de onderlinge afweging van aanvragen kan Onze Minister bepalen dat op een aanvraag niet wordt beslist voor een bepaalde datum in een kalenderjaar, dan wel op of na een of meer data in een kalenderjaar. Op een aanvraag wordt dertien weken voorafgaande aan het betrokken jaar beslist.

2. Indien de beslissing een toekenning inhoudt, wordt het bedrag van de uitkering vermeld dan wel de wijze waarop dit wordt bepaald en welk bedrag ten hoogste zal worden toegekend.

Artikel 43

1. Nadat een aanvraag voor een uitkering is ingediend, kan Onze Minister voorschotten verlenen.

2. Onze Minister kan met betrekking tot de bevoorschotting nadere regels stellen.

Artikel 44

De provincie of gemeente doet zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling aan Onze Minister van omstandigheden die van belang kunnen zijn voor een beslissing tot wijziging of intrekking van een uitkering. Daarbij worden de relevante stukken overgelegd. Artikel 39 is op uitkeringen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 45

Binnen zes maanden na afloop van het jaar waarin een uitkering is toegekend zendt de provincie of gemeente een schriftelijk verslag aan Onze Minister over de activiteiten waarvoor een uitkering is verstrekt.

Artikel 46

1. De provincie of gemeente verstrekt aan de door Onze Minister aangewezen ambtenaren of andere personen op diens verzoek alle bescheiden en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor een juiste vervulling van hun taak. De bescheiden worden op één adres getoond en de inlichtingen, op verzoek, schriftelijk verstrekt. Indien de provincie of gemeente slechts kan voldoen aan deze verplichting door inbreuk te maken op het recht van enig persoon op bescherming van zijn persoonlijke levenssfeer, verstrekt de provincie of gemeente de verlangde gegevens op zodanige wijze dat deze niet tot personen herleidbaar zijn.

2. Ook anderszins wordt zoveel mogelijk medewerking verleend teneinde de door Onze Minister aangewezen ambtenaren of andere personen in staat te stellen hun taak op een juiste wijze te vervullen.

3. De provincie of gemeente werkt mee aan door of namens Onze Minister ingestelde onderzoeken die erop zijn gericht Onze Minister inlichtingen te verschaffen ten behoeve van de ontwikkeling van het beleid.

Artikel 47

1. Binnen tien maanden na afloop van het jaar waarin een specifieke uitkering is toegekend, legt de provincie of gemeente een verklaring over van een accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van

het Burgerlijk Wetboek, waaruit blijkt in hoeverre de toegekende specifieke uitkering is besteed ten behoeve van het doel waarvoor zij was bestemd. Indien de specifieke uitkering minder bedroeg dan f 250 000,-, kan worden volstaan met een verklaring ter zake van het provinciale bestuur onderscheidenlijk gemeentebestuur.

2. Indien de in het eerste lid bedoelde gegevens voldoende blijken uit de vastgestelde rekening van de provincie of gemeente, kan worden volstaan met de toezending van de rekening, voorzien van een verklaring als bedoeld in het eerste lid, eerste volzin.

3. Voor zover niet uit een verklaring als bedoeld in het eerste lid of uit de rekening, bedoeld in het tweede lid, blijkt dat de uitkering is besteed ten behoeve van het doel waarvoor zij was bestemd, wordt het desbetreffende bedrag teruggevorderd.

HOOFDSTUK VII. SLOTBEPALINGEN

Artikel 48

Onze Minister kan nadere regels stellen ten aanzien van de inrichting van aanvragen, het beleidsplan, het activiteitenplan, het projectplan, de begroting, de liquiditeitsprognose, de administratie, de jaarrekening, de subsidiedeclaratie, de verklaring van de accountant en verslagen.

Artikel 49

Onze Minister kan, gelet op het belang dat dit besluit beoogt te beschermen, artikelen buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover strikte toepassing leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 50

De Cultuurnota 1993-1996 en de daarbij behorende sectornota's, die door Onze Minister zijn gezonden aan de Staten-Generaal bij brief van 27 april 1992 (Kamerstukken II 1992/93, 22 604), worden voor de periode van 1993 tot en met 1996 aangemerkt als cultuurnota, bedoeld in artikel 3 van de wet, onderscheidenlijk als sectornota's als bedoeld in artikel 3, vierde lid, van de wet.

Artikel 51

1. Op jaarlijkse instellingssubsidies en projectsubsidies die zijn verleend vóór de inwerkingtreding van dit besluit blijven de regels van toepassing die golden onmiddellijk vóór de inwerkingtreding.

2. Ten aanzien van de aanvraag en verlening van subsidies die betrekking hebben op 1994 kan Onze Minister regels stellen die afwijken van dit besluit.

Artikel 52

1. Artikel 8 van de wet treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin dit besluit wordt geplaatst.

2. Dit besluit treedt in werking op de in het eerste lid bedoelde dag. Hoofdstuk VI werkt terug tot 1 januari 1994.

Artikel 52

Dit besluit kan worden aangehaald als: Bekostigingsbesluit cultuuruitingen.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 12 juli 1994, nr. 130.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 21 juni 1994

Beatrix

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona

Uitgegeven de *dertigste* juni 1994

De Minister van Justitie,
A. Kosto

NOTA VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

§ 1. Algemeen

Op 16 april 1993 is de Wet op het specifiek cultuurbeleid in werking getreden. Op grond van de artikelen 4 tot en met 7 van die wet is de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur gemachtigd subsidies en specifieke uitkeringen ten behoeve van cultuuruitingen te verstrekken. De inhoudelijke gronden waarop die subsidies en uitkeringen worden verstrekt, worden beschreven in de cultuurnota en de – eventuele – sectornota's als bedoeld in artikel 3 van de wet. Het onderhavige besluit bevat met name de procedurele en financieel-administratieve voorschriften. Zij vormen het kader waarbinnen alle geldstromen op het terrein van de cultuur, voor zover daarover niets is bepaald bij of krachtens een andere wet dan de Wet op het specifiek cultuurbeleid, zich zullen bewegen.

Het besluit is gebaseerd op artikel 8 van de wet, dat onder meer bepaalt, dat bij algemene maatregel van bestuur regels gesteld worden met betrekking tot het verstrekken van subsidies en specifieke uitkeringen ten behoeve van cultuuruitingen. Artikel 8 is in afwachting van de totstandkoming van dit besluit nog niet in werking getreden.

Het mag een groot voordeel genoemd worden dat op het terrein van de cultuur de procedurele en financieel-administratieve voorschriften geüniformeerd zijn; vóór de inwerkingtreding van dit besluit golden immers vele verschillende regels. De duidelijkheid die de uniformiteit meebrengt, is niet slechts een voordeel voor degenen die in aanmerking wensen te komen voor een subsidie of een uitkering, dan wel die een subsidie of uitkering verstrekt krijgen, maar komt ook het door de Minister te voeren administratieve beheer van de vele verschillende subsidies en uitkeringen ten goede. Voor de Minister is er nog een ander voordeel: door de samentrekking van de procedures op de verschillende terreinen van cultuur is het beter mogelijk om een onderlinge afweging te maken.

Ook al is naar een zo groot mogelijke uniformiteit gestreefd, de verschillende vormen van subsidies en specifieke uitkeringen die te onderkennen zijn, maken het noodzakelijk verschillende procedures in het leven te roepen. Het zal duidelijk zijn, dat subsidies voor eenmalige projecten deels andere procedurele en administratieve voorschriften kennen dan meerjarige instellingssubsidies. Ook is er wat dat betreft een duidelijk onderscheid tussen een subsidie en een uitkering aan een publiekrechtelijk lichaam die het ontvangen geld, binnen de gestelde grenzen, gebruikt ten behoeve van zijn eigen cultuurbeleid. Door de regeling van deze verschillende vormen is de algemene maatregel van bestuur wat «dikker» geworden dan een gewone subsidieregeling. Dat is echter onvermijdelijk. Een individueel geval zal nooit met alle bepalingen uit de algemene maatregel van bestuur te maken hebben, maar ieder kan wel in de algemene maatregel van bestuur vinden welke bepalingen voor hem of haar van belang zijn.

De inhoudelijk (kwalitatief) te stellen eisen zullen per deelterrein (sector) van de cultuur, hetzij bij ministeriële regeling, hetzij in de beschikking tot subsidieverlening worden neergelegd. Dergelijke eisen kunnen niet worden geformuleerd op het abstractieniveau van een algemene maatregel van bestuur.

§ 2. Subsidiëring

Met de samenvoeging van geldende subsidieregelingen zoals in deze algemene maatregel van bestuur gebeurt, wordt de lijn van de Algemene wet bestuursrecht (AWB) doorgetrokken. Ook daar is sprake van een

codificatie van bestaande regels en jurisprudentie en van uniformering van gehanteerde procedures en voorschriften. Naast deze parallel met de intentie van de regeling in de AWB is er ook sprake van een overlapping met de AWB. Met name titel 4.2 van de derde tranche AWB (ingediend bij koninklijke boodschap van 29 april 1994, Kamerstukken 23 700) dat handelt over subsidies, bevat een aantal bepalingen die hetzelfde beogen als bepalingen in de voorliggende algemene maatregel van bestuur. Een aantal bepalingen van de huidige algemene maatregel van bestuur is er ook rechtstreeks aan ontleend, met name de artikelen 17, 18, 38 en 39. Zie ook de opmerkingen over de AWB die in § 4. Adviezen zijn gemaakt.

Overigens is voor de inhoud van de algemene maatregel van bestuur niet alleen geput uit de AWB. Daarnaast is in belangrijke mate geleund op de «Algemene Subsidiebepalingen Gesubsidieerde Instellingen (ASGI)» en de «Algemene Subsidiebepalingen Projecten (ASP)». Dit zijn twee (interne) model-regelingen die worden gehanteerd voor subsidieverlening door het Ministerie van WVC. Mede naar aanleiding van het onderzoek van de interdepartementale stuurgroep misbruik en oneigenlijk gebruik bij belastingen, sociale verzekeringen en subsidies (ISMO) is een «Handreiking subsidiebeheer» binnen het Ministerie van WVC vastgesteld waarin is neergelegd hoe gewaarborgd dient te worden dat subsidiegelden op een verantwoorde en controleerbare manier worden besteed. De genoemde (interne) model-regelingen maken daar deel van uit. De modellen bevatten dan ook de voorschriften die bij subsidieverlening *in ieder geval* moeten worden gesteld om een verantwoord beheer van overheidsmiddelen mogelijk te maken.

Naast dit streven om in ieder geval de voor verantwoording en controle noodzakelijke regels te stellen, is er ook het uitgangspunt om aan instellingen zo min mogelijk regels op te leggen. Dit uitgangspunt kan prima vista met het eerdere in strijd lijken, maar is dat niet. Indien de noodzakelijke minimum-eisen zijn gesteld, kan daarnaast zeker een beroep worden gedaan op de verantwoordelijkheid van de instellingen zelf voor een goed gebruik van de subsidiegelden. Het is met het oog daarop nuttig zoveel mogelijk gebruik te maken van vormen van budgetsubsiëring. Overigens zal in elke situatie moeten worden bezien wat het beste subsidiesysteem is. Voor een nadere uiteenzetting over de mogelijke subsidiesystemen verwijs ik naar de toelichting op artikel 5.

Hoofdstuk IV bevat de algemeen aan subsidieverleningen te verbinden voorschriften. Bij specifieke subsidieverleningen kunnen op grond van artikel 8, vierde lid, van de wet aanvullende voorschriften worden gesteld. In het bijzonder kan daarbij gedacht worden aan inhoudelijke kwaliteitsvoorschriften.

Een belangrijke kwaliteitstoets is natuurlijk al vervat in de (impliciete) goedkeuring van het ingediende activiteitenplan maar het is zeer wel denkbaar dat in concrete gevallen nadere concrete voorschriften in de subsidiebeschikking worden neergelegd.

§ 3. Specifieke uitkeringen

De Algemene maatregel van bestuur heeft ook betrekking op specifieke uitkeringen. Daarmee wordt op de eerste plaats bedoeld op de geldstroom naar provincies en gemeenten die dient ter ondersteuning van het eigen (subsidie)beleid van de gemeenten en provincies. Ten aanzien van deze specifieke uitkeringen is het gewenst de publiekrechtelijke lichamen zo veel mogelijk vrijheid te geven bij het ontwikkelen van hun beleid, zij het wel binnen de marges van de doelstelling van de specifieke uitkering. Het gaat hierbij bijv. om het initiëren van Rijkswegen van experimenten (zie de opsomming in artikel 5 van de wet). Dit uitgangspunt van de grote mate van vrijheid voor de provincies en gemeenten is de basis voor de (beperkte) regeling van deze categorie specifieke uitkeringen in Hoofdstuk VI van het besluit.

Hiernaast komt het ook voor dat een financiële bijdrage wordt gegeven door het Ministerie van WVC voor dekking van kosten van uitvoerend werk door gemeenten en provincies. Hierbij kan bijv. worden gedacht aan een gemeentelijk museum waaraan een projectsubsidie wordt verleend. In een zeldzaam voorkomend geval zou zelfs aan instellingssubsidie kunnen worden gedacht. Ook deze financiële relatie valt onder de definitie van specifieke uitkering. In zo'n situatie ligt het voor de hand om de regels in dit besluit die betrekking hebben op subsidies, van toepassing te laten zijn. Het gaat daarbij immers om een situatie analoog aan die waarin sprake is van een «gewone» gesubsidieerde instelling. Dit maakt een evenwichtige afweging tussen de verschillende instellingen op een bepaald terrein mogelijk, los van de vraag door wie de instelling wordt bestuurd. De gelijkstelling komt overeen met de huidige praktijk. Artikel 1, tweede lid, regelt dat op dergelijke specifieke uitkeringen de regels van subsidies van toepassing zijn.

Ook bij een gezamenlijke subsidiëring door het Rijk en een andere overheid kan sprake zijn van een specifieke uitkering in de zin van de Wet op het specifiek cultuurbeleid. Ook in die gevallen zijn de subsidie-bepalingen van dit besluit van toepassing.

5 4. Adviezen

Op grond van artikel 41 van de Financiële Verhoudingswet 1984 is het concept van de algemene maatregel van bestuur voorgelegd aan de Raad voor de Gemeentefinanciën. De Raad constateert in zijn advies dat met de regeling ten aanzien van specifieke uitkeringen die in de algemene maatregel van bestuur is opgenomen, in algemene zin wordt voldaan aan de bepalingen van de gewijzigde Provincie- en Gemeentewet. Hij stemt in met het stellen van uniforme regels waar tot dusverre vele verschillende regels gelden en kan billijken dat voor gemeenten en provincies aparte regels worden gesteld, waardoor de verschillende soorten bijdragen niet op dezelfde manier worden behandeld.

Met instemming heeft de Raad dan ook kennis genomen van «de correcte en bescheiden wijze» waarop in Hoofdstuk VI voorschriften zijn vastgelegd ten aanzien van uitkeringen aan provincies en gemeenten.

Evenals het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten plaatst de Raad een kanttekening bij de «gelijkschakeling» van overheden en particulier initiatief. Naar aanleiding daarvan treft u elders in deze toelichting een korte uiteenzetting aan. De suggestie van de Raad om inzake de artikelen 17, 18, 38 en 39 te volstaan met een simpele verwijzing naar het ontwerp van de Algemene wet bestuursrecht, is niet overgenomen. De inwerkingtreding van dat deel (de subsidietitel) van de Algemene wet bestuursrecht is op zijn vroegst voorzien in 1995. Het is niet mogelijk daarop te wachten; bij de inwerkingtreding zullen de genoemde bepalingen uit de amvb kunnen vervallen; op dat moment zullen wellicht meer bepalingen uit dit besluit in overeenstemming met de Algemene wet bestuursrecht moeten worden gebracht.

De suggestie van de Raad om de verslagen, genoemd in de artikelen 45 en 47 samen te voegen is niet gevolgd. Het gaat om twee verschillende verslagen: een beleidsinhoudelijk en een financieel verslag. Het beleidsinhoudelijk verslag dient in ieder geval op een dergelijk tijdstip beschikbaar te zijn dat het kan worden betrokken bij de besluitvorming over een bijdrage voor een volgend jaar. De volledige gegevens voor het financiële verslag zijn vaak pas later beschikbaar; daarom is daarvoor meer tijd gegund. Indien de benodigde gegevens in een bepaald geval eerder beschikbaar zijn, is het uiteraard mogelijk beide verslagen te koppelen en tezamen in te dienen.

Ook van het commentaar van de Raad voor het cultuurbeheer is dankbaar gebruik gemaakt. Waar in de toelichting de indruk werd gewekt

dat de algemene maatregel van bestuur ook zou gelden op terreinen van de cultuur waarvoor bij of krachtens een andere wet (dan de Wet op het specifiek cultuurbeleid) regels zijn gesteld, is de tekst aangepast. Eveneens is de aanbeveling overgenomen om in de toelichting duidelijk aan te geven dat de fondsen op het gebied van de cultuur aan de algemene maatregel van bestuur gebonden zullen zijn, terwijl voor instellingen of personen die op hun beurt een financiële bijdrage van een fonds ontvangen het door de Minister goedgekeurde subsidiereglement van het desbetreffende fonds zal gelden.

De Raad voor de Kunst pleit in zijn advies voor het vastleggen van de positie van de Raad, als adviseur en artistiek-inhoudelijk beoordelaar van kunst en kunstbeleid, in het besluit. Ik heb deze suggestie niet overgenomen, omdat ik het een wezensvreemd element acht in een besluit dat de relatie tussen de subsidiegever en subsidieontvanger regelt.

Het commentaar dat van de kant van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) werd ontvangen, en de reactie van het Interprovinciaal Overleg (IPO) liggen grotendeels in elkaars verlengde; al hebben beide organisaties ook aandacht gevraagd voor enkele eigen punten.

Aangezien de amvb de bekostiging van cultuuruitingen door het Rijk regelt, had men, in het licht van een recent gehouden gespreksronde over de bestuurlijke verhoudingen op het gebied van cultuur, verwacht dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheden voor instellingen of initiatieven die gemeenschappelijk worden ondersteund, in verschillende bepalingen duidelijker tot uitdrukking zou komen.

Over de achtergrond van de – in formele zin – gelijke behandeling van medeoverheden en particulier initiatief en enkele andere min of meer technisch-juridische kwesties wordt elders in deze toelichting het nodige gezegd. Ik beperk mij daarom hier tot de kwestie van het complementair bestuur.

Op 7 april 1994 ondertekenden de voorzitters van het IPO en de VNG en ondergetekende een «algemeen kader» dat de voorwaarden bevat die partijen in acht zullen nemen bij (besprekingen die kunnen leiden tot) het afsluiten van bestuursovereenkomsten op het terrein van de cultuur. De tekst van dit «algemeen kader», getiteld «Naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de culturele infrastructuur», heb ik bij brief van 25 april 1994 (DGCZ/SCB-U-942616) toegezonden aan de vaste Commissie voor Welzijn en Cultuur van de Tweede Kamer. In het kader is vastgelegd dat ten aanzien van instellingen of activiteiten die de overheden op grond van een bestuursovereenkomst tot hun gezamenlijke verantwoordelijkheid rekenen, geen beslissingen worden genomen door de ene partij zonder dat de andere daarin tenminste is gekend of, liever nog, daarover is geconsulteerd.

In specifieke bestuursovereenkomsten, die per stad of regio zullen verschillen, kan worden vastgelegd wat regeling behoeft op het gebied van het onderlinge verkeer en de omgangsvormen en hoe partijen elkaar wederzijds informeren over instellingen en activiteiten waarvoor zo'n gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt erkend. Deze amvb laat daartoe alle ruimte.

Wel merk ik in dit verband nog op dat erkenning van het beginsel van gezamenlijke verantwoordelijkheid er naar mijn opvatting niet toe moet leiden dat volledig door het Rijk gefinancierde instellingen gedwongen worden afschriften van hun subsidieaanvraag respectievelijk hun verantwoording toe te zenden aan de gemeente en de provincie waarin men statutair gevestigd is. Zaken, zoals informatie-uitwisseling, die een hoger (bestuurlijk) doel dienen, moeten niet interfereren met de verhouding tussen de subsidiegever en subsidieontvanger. Die kunnen beter tussen overheden onderling geregeld worden, eveneens in het kader van (het overleg over) een bestuursovereenkomst.

§ 5. Voorpublicatie

Op grond van artikel 8, derde lid, van de wet is het aan dit besluit ten grondslag liggende ontwerp op 12 juli 1993 gepubliceerd in de Staatscourant (Stcrt 1993, 129). De publicatie heeft niet geleid tot reacties.

§ 6. Dereguleringsstoets

Wat betreft het streven naar deregulering kan worden opgemerkt dat het onderhavige besluit daarin past; het leidt tot een regeling op het wettelijk voorgeschreven niveau. Waar mogelijk is reeds rekening gehouden met de in voorbereiding zijnde subsidietitel in de Algemene wet bestuursrecht (bijv. terminologie).

§ 7. Beroep

De wijze van beroep is in deze regeling niet opgenomen omdat beroep openstaat op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Van de beroepsmogelijkheid wordt op het terrein van de cultuuruitingen regelmatig gebruik gemaakt. Omdat de reden daarvoor doorgaans is gelegen in verschil van mening over de hoogte van het verleende subsidie (of de weigering van een subsidie) en/of over de kwaliteit van de te verrichten of verrichte activiteiten, en niet zozeer in de overigens van toepassing zijnde subsidievoorschriften, is er geen reden om te veronderstellen, dat daarin verandering zal komen. De belasting van de rechter zal dan ook ten gevolge van dit besluit geen wijziging ondergaan.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

In dit artikel zijn geen begrippen opgenomen die in de Wet op het specifiek cultuurbeleid zijn omschreven. Die wet bepaalt immers in artikel 1 dat de aldaar gehanteerde begrippen ook gelden voor de op die wet berustende bepalingen, zoals de bepalingen van dit besluit. Waar dus in het onderhavige besluit gesproken wordt over Onze Minister, over cultuuruitingen en over specifieke uitkeringen, wordt daaronder verstaan hetgeen de wet daaronder verstaat.

Het begrip «instelling» is van belang vanwege het verschil tussen een instellingssubsidie en een projectsubsidie.

Artikel 2

Het is van belang dat betrokkenen tevoren weten welke activiteiten voor subsidie of een specifieke uitkering in aanmerking komen. In beginsel is dat ook het geval; immers de cultuurnota en de sectornota's worden vóór de periode waarop ze betrekking hebben vastgesteld. In deze stukken kunnen belanghebbenden dan ook te rade gaan om te zien welke activiteiten voor subsidiëring in aanmerking kunnen komen. In drie gevallen kan het zich voordoen dat de betrokkenen uit de cultuurnota en sectornota's niet voldoende informatie op dit punt kunnen putten. Op de eerste plaats kan het zijn dat er voor een bepaalde sector geen sectornota is vastgesteld en dat de cultuurnota te globaal is in dit opzicht. Op de tweede plaats kan de discussie met de Staten-Generaal over de cultuurnota en sectornota's aanleiding zijn om van de daarin neergelegde voornemens af te wijken. Tenslotte kan de Minister, met toepassing van artikel 3, vijfde lid van de wet aan de Staten-Generaal mededeling doen van een tussentijdse wijziging op een hoofdlijn van het beleid. In deze gevallen dient door de Minister, om de belanghebbenden te informeren,

openbaar te worden gemaakt wat de voornemens met betrekking tot de subsidiëring zijn. Artikel 2 houdt een voorschrift in met die inhoud. De openbaarmaking kan op dezelfde manier geschieden als de openbaarmaking van de cultuurnota zelf: door toezending van een stuk aan de Staten-Generaal (eventueel als onderdeel van de toelichting op de begroting).

Artikelen 3 en 4

Deze bepalingen bevatten een aantal voorwaarden waaraan in ieder geval dient te zijn voldaan alvorens tot een positieve beslissing op een subsidieaanvraag kan worden overgegaan. Uit het in artikel 3, onderdeel a, opgenomen voorbehoud volgt dat het bij de onderhavige maatregel niet om een zogenaamde «open eind»-regeling gaat. Ook al heeft een aanvrager voldaan aan alle inhoudelijke en administratieve eisen om voor subsidieverlening voor een bepaalde cultuuruiting in aanmerking te komen, dan nog ontvangt hij op zijn aanvraag geen positieve beschikking indien er geen gelden (meer) ter beschikking staan.

Bedoeld voorbehoud is met name ook essentieel in geval de verlening een meerjarig subsidie betreft. Een subsidieverlening voor bijvoorbeeld 4 jaar geschiedt in ieder geval vóór de vaststelling van de begrotingswetten van WVC die betrekking hebben op het tweede tot en met vierde jaar van die meerjarige verlening. De Tweede Kamer kan door amendering (verlaging) van die (toekomstige) begrotingen immers bewerkstelligen dat een subsidieverlening door de Minister niet meer verwezenlijkt kan worden doordat de nodige gelden op de begroting daarvoor ontbreken. In de desbetreffende subsidieverlening (beschikking) dient uitdrukkelijk het voorbehoud van voldoende begrotingsmiddelen te worden gemaakt (vgl. de toelichting op artikel 13).

Het moge vanzelf spreken dat alleen subsidie wordt verleend in gevallen waarin de behoefte daaraan is aangetoond. Toch is in het tweede lid van artikel 4 opgenomen dat de Minister op dat uitgangspunt uitzonderingen kan maken. Het gaat daarbij met name om gevallen waarin het doel van de subsidie anders niet bereikt zou worden. Als voorbeeld van een dergelijke uitzondering (overigens buiten het terrein waarop dit besluit zich beweegt) noem ik de subsidieregeling voor subsidiëring van restauratie van monumenten.

Naast de in deze artikelen genoemde voorwaarden geldt uiteraard, dat ook voldaan dient te zijn aan het bij of krachtens de wet en het besluit bepaalde.

Artikel 5

Voor het berekenen van een subsidie zijn verschillende methoden denkbaar. In de praktijk worden die verschillende methoden ook gehanteerd. Artikel 5 geeft de Minister de mogelijkheid voor verschillende terreinen en/of verschillende typen subsidiërelaties regels te stellen over de in die gevallen te hanteren berekeningsmethode. Aan de volgende methoden kan worden gedacht:

- een bijdrage in eenmalige kosten (bijv. investeringssubsidie);
- *outputsubsidie*; daarbij wordt het subsidiebedrag vastgesteld door het aantal te subsidiëren eenheden van te leveren activiteiten of produkten (output) te vermenigvuldigen met een bepaald door de subsidieverlener vast te stellen normbedrag per eenheid output. Zo zou een subsidie dat aan een instelling wordt verleend, in theorie kunnen worden gebaseerd op het aantal voorstellingen. Dit aantal wordt vervolgens vermenigvuldigd met het vastgestelde normbedrag.
- *inputsubsidie*; daarbij wordt het subsidiebedrag vastgesteld door een bepaald aantal eenheden input (bijvoorbeeld personeelsleden). Dikwijls zijn activiteiten of prestaties niet in een bepaalde output-eenheid te

meten. In plaats daarvan is in een aantal gevallen een bepaald voorzieningenniveau wel goed weer te geven in een bepaalde input. Bij de subsidieverlening wordt het aantal te subsidiëren eenheden input vastgesteld en vermenigvuldigd met een door de subsidiënt vastgesteld normbedrag per eenheid input.

– naast de output- en de inputsubsidiëring is er nog een derde vorm van budgetfinanciering, soms *lump-sumsubsidie* genoemd; bij de subsidieverlening wordt een bepaald subsidiebedrag vastgesteld ten behoeve van de uitvoering van de activiteiten (voor zover) die zijn opgenomen in het (gedeelte van het) activiteitenplan waarmee de subsidieverlener instemt.

– naast de bovengenoemde manieren waarop het subsidiebedrag kan worden vastgesteld, is er de methode van de zgn. *exploitatie-subsidie*; daarbij worden de werkelijk gemaakte (subsidiabele) kosten gesubsidieerd tot het maximum dat door de subsidieverlener bij de subsidieverlening wordt vastgesteld.

Dat de subsidie op verschillende manieren kan worden berekend, is niet alleen een financieel-technische kwestie. De wijze van berekenen is ook in ander opzicht van invloed op de relatie van de gesubsidieerde ten opzichte van de subsidieverlener. Bij budgetsubsidies is de gesubsidieerde bijvoorbeeld vrijer in de besteding van de gelden dan bij een exploitatie-subsidie. Bij budgetsubsiëring is het in beginsel aan de subsidieontvanger overgelaten om te beoordelen hoe hij met de hem toegewezen middelen wil komen tot de te leveren prestatie. Hij, en niet de subsidieverlener, bepaalt hoe hij de gelden op de meest efficiënte wijze inzet. Daar staat tegenover dat bij een budgetsubsidie de gesubsidieerde in beginsel ook zelf het risico loopt bij overschrijding van bepaalde kosten; een eventueel voordelig saldo, na uitvoering van de activiteiten, behoeft ook in beginsel niet (tot een bepaald maximum) aan de subsidieverlener te worden teruggestort. Dit laatste heeft in artikel 26 nader invulling gekregen.

Systemen van budgetsubsiëring hebben de voorkeur, omdat daarmee verschillende doeleinden kunnen worden bereikt: naast kostenbeheersing zijn dat verbetering van de doelmatigheid en het geven van een grotere eigen verantwoordelijkheid en vrijheid aan de subsidieontvangers. Kenmerkend voor deze subsidiesystematiek is, dat de bemoeienis van de subsidieverlener beperkt blijft tot enkele belangrijke aspecten (toetsing aan voorschriften, vaststellen subsidiabele aantal eenheden, goedkeuring van activiteitenplan en afrekening). Bemoeiing met details (zoals beoordeling van elke afzonderlijke begrotings- of uitgavepost) is, anders dan bij een systeem van exploitatie-subsidie, niet aan de orde.

Overigens wil het voorgaande niet zeggen dat de informatiebehoefte van de Minister bij budgetsubsiëring geringer is dan bij exploitatie-subsidiesystemen. Ook als subsidie wordt verstrekt volgens een systeem van budgetsubsiëring, is het nodig dat bij de subsidieaanvraag een begroting wordt gevoegd. Ook al is die informatie wellicht niet nodig om te komen tot de vaststelling van de subsidiebedrag, zij kan wel nodig zijn om te komen tot een beoordeling van de in artikel 3 en 4 genoemde uitgangspunten.

Bij uitvoerende instellingen op het terrein van de cultuur zal het zich niet snel voordoen dat er sprake is van een volledige output- of input-subsidiëring. Wel is goed denkbaar, en dit gebeurt al in veel gevallen, dat wordt gewerkt met een budget voor activiteiten die zijn opgenomen in een activiteitenplan.

Ik heb bijvoorbeeld het voornemen dit systeem te hanteren ten aanzien van de te verzelfstandigen musea. Bij musea is sprake van activiteiten waarbij ten aanzien van een deel meer gedetailleerde informatie kan worden gegeven, maar waarbij voor een ander deel noodgedwongen

vooraf slechts globale kwantitatieve informatie is te verschaffen. Subsidiëring op grond van een activiteitenplan kan beide soorten activiteiten omvatten en zo kan voor deze instellingen een subsidie-systeem worden gehanteerd dat de noodzakelijke vrijheid van handelen aan de instellingen laat. Overigens zijn ook verschillende combinaties van subsidiesystemen mogelijk; zo is het denkbaar dat de huisvestingskosten afzonderlijk worden gesubsidieerd (omdat de kostenniveaus bij de verschillende instellingen te divers zijn) terwijl de overige kosten worden gesubsidieerd op basis van een output of inputsubsidiesysteem. Ook denkbaar is een systeem waarbij deels op basis van een budget voor een activiteitenprogramma wordt gesubsidieerd en deels op basis van toeschouwersaantallen (output). Welk systeem in een bepaald geval of voor een bepaald terrein wordt gekozen, zal in een ministeriële regeling kunnen worden neergelegd.

Artikelen 6 en 11

In het besluit wordt een onderscheid gemaakt tussen «instellings-subsidies» en «projectsubsidies». Bij de eerste gaat het om de ondersteuning van instellingen die voor (een deel van) hun activiteiten subsidie krijgen. Vaak zal het daarbij gaan om subsidiëring in aansluitende perioden. Bij projectsubsidies gaat het om incidentele projecten; daar zal zich dus in het algemeen niet de situatie voordoen dat de subsidiëring zich over meer jaren uitstrekt. Bij een projectsubsidie is de informatie die wordt gevraagd toegespitst op het te subsidiëren project; bij instellings-subsidiëring is naast informatie over de te subsidiëren activiteiten ook informatie over het reilen en zeilen van de instelling als zodanig nodig. Dat verklaart de verschillen tussen enerzijds de artikelen 6 en volgende, en anderzijds artikelen 11 en volgende.

Bij een instellingssubsidie wordt dan ook steeds een begroting van de hele instelling gevraagd. Uitgangspunt bij de subsidieverlening is, dat de behoefte aan subsidie moet worden aangetoond. De subsidiebehoefte zal overigens niet alleen afhankelijk zijn van de actuele exploitatie van de betreffende instelling maar ook van ontwikkelingsplannen die bij de instelling bestaan en waarover met de Minister afspraken over meer jaren kunnen worden gemaakt. Aan de meerjarige subsidieverlening ligt immers ook de ministeriële verantwoordelijkheid voor de continuïteit van de gesubsidieerde instellingen ten gronde.

In dit licht bezien is het noodzakelijk dat subsidieverleningen gebaseerd worden op een voldoende inzicht in de totale exploitatie van de betrokken instellingen. Alleen op die wijze kan de behoefte aan de subsidie zakelijk worden aangetoond. Ook kan aldus recht worden gedaan aan de ministeriële verantwoordelijkheid voor de rechtvaardige verdeling van schaarse financiële middelen met het oog op de continuïteit van het totaal van de gesubsidieerde instellingen en met inachtneming van de beginselen van behoorlijk bestuur.

Het bovenstaande is ook de reden dat een instellingssubsidie alleen kan worden verleend aan een publiekrechtelijke rechtspersoon (i.h.a. een provincie of gemeente) en aan een privaatrechtelijke rechtspersoon met volledige rechtsbevoegdheid. Projectsubsidies kunnen ook worden verleend aan natuurlijke personen en aan rechtspersonen met beperkte rechtsbevoegdheid. Bij projectsubsidies, waar het om incidentele projecten gaat, is de relatie van de organisator van het project met de subsidiënt (wat het te subsidiëren project betreft) kortstondig. Naast de informatie en controle op het project is geen informatie en uitgebreide controle op de instelling als zodanig noodzakelijk. Dat maakt het ook mogelijk om initiatieven die zich buiten de gebruikelijke kaders voordoen te ondersteunen.

Aanvragen worden ingediend bij degene die daarop moet beslissen, dus bij de Minister, en ze worden ingediend door het orgaan van de instelling dat daartoe bevoegd is, dus door of namens het bestuur of het orgaan dat op grond van de statuten daartoe bevoegd is verklaard.

Het tweede lid van artikel 6 geeft aanwijzingen voor de inhoud van het activiteitenplan. Het in de tweede volzin van deze bepaling opgenomen vereiste dat moet worden weergegeven «Op welke wijze ze (de activiteiten) worden uitgevoerd», betekent niet dat in het activiteitenplan een volledig inzicht moet worden gegeven van de interne bedrijfsvoering. Zeker bij een budgetsubsiëring zou een vraag om dergelijke informatie ook niet passen. Bij dit vereiste moet gedacht worden aan het verstrekken van concrete gegevens die een kwaliteitstoets mogelijk maken.

In dit verband dient ook de door de Tweede Kamer aanvaarde motie Mulder-van Dam c.s. te worden genoemd. De motie verzoekt de Minister van WVC in de bekostigingsvoorwaarden een zodanige bepaling op te nemen dat bij de verzelfstandigde Rijksmusea het wetenschappelijk onderzoek, dat voor het museaal beleid van essentieel belang wordt geacht, is gewaarborgd.

Ook ik acht wetenschappelijk onderzoek van groot belang binnen het museaal beleid. Een afzonderlijk subsidievoorschrift daartoe past overigens niet in het systeem van de bekostigingsvoorwaarden. Het aanleggen van dergelijke inhoudelijke normen geschiedt bij het toetsen van de activiteitenplannen. Het wetenschappelijk onderzoek is dan ook een van de punten waarop de activiteitenplannen van de musea zullen worden getoetst.

Artikelen 7 en 12

Het eerste lid, onderdeel c, van artikel 7 schrijft voor dat een volledig overzicht van de financiële toestand van de instelling wordt verstrekt. Hiermee wordt beoogd de subsidieverlener in staat te stellen te beoordelen of een instelling bedrijfseconomisch gezien gezond is. Het overzicht zal in de praktijk gegeven kunnen worden door het inzenden van de balans over het afgelopen jaar, zonodig aangevuld met informatie over de ontwikkelingen die sedertdien hebben plaatsgevonden. Dit is een toepassing van het algemene beginsel dat bij het vragen van informatie, zoals (financiële) stukken, ten behoeve van de subsidiegever niet steeds nieuwe stukken dienen te worden geproduceerd maar dat zo veel als mogelijk is bij de informatie aan de subsidiegever gebruik moet worden gemaakt van stukken die de instelling in verband met zijn eigen functies toch al produceert.

Anders dan bij de aanvraag voor een instellingssubsidie is niet verplicht voorgeschreven, dat bij de aanvraag voor een projectsubsidie de aanvrager tevens een volledig overzicht van zijn financiële situatie moet overleggen. Bij projectsubsidies zal die informatie slechts in een beperkt aantal gevallen nodig zijn. Om die reden is in het tweede lid van artikel 12 de Minister de bevoegdheid gegeven tot het vragen van die informatie.

In het derde resp. vierde lid van artikel 7, resp. 12 is bepaald dat het opsturen van afschriften van statuten e.d. achterwege kan blijven ingeval de aanvrager er redelijkerwijs van uit mag gaan dat de Minister al over die gegevens beschikt. Dat is het geval indien ze al eerder zijn toegezonden en in gevallen waar de instelling door de Minister zelf is opgericht, zoals het geval is bij de Fondsen die zijn opgericht met toepassing van de Wet op het specifiek cultuurbeleid, en zoals het geval zal zijn met de verzelfstandigde musea.

De zogenaamde kunstenvoedsystematiek kende de mogelijkheid van een subsidie voor meer (in beginsel vier) jaren. Deze mogelijkheid blijkt in de praktijk in een behoefte te voorzien. Vooral in gevallen waar het gaat om instellingen waarvan, ook blijkens de cultuurnota, vaststaat dat het beleid is gericht op langdurige subsidiëring en waar tevens de instelling om goed te kunnen functioneren lang van te voren verplichtingen moet aangaan, is het nuttig om tot meerjarige subsidiëring te kunnen overgaan. Het geeft de instellingen ook de mogelijkheid om een beleid op langere termijn te voeren. Omdat aan de instelling voor een langere periode bekend is wat het subsidiebedrag is, kan de instelling in een bepaald jaar minder uitgeven dan het verleende subsidie («sparen») en zo in een volgend jaar meer geld beschikbaar hebben voor bijzondere activiteiten. Overigens zal een meerjarige subsidie op grond van artikel 8, tweede lid, van de wet altijd binnen de periode van de cultuurnota dienen te blijven.

Gelet op de culturele betekenis van de instellingen die voor een meerjarige subsidie in aanmerking komen, is het ook voor de beleidsontwikkeling van de overheid, dus bij de ontwikkeling van de voornemens die in de cultuurnota dienen opgenomen te worden, van belang te weten wat deze instellingen voor beleidsplannen hebben. Het is daarom de bedoeling dat de aanvraag voor een meerjarige instellingssubsidie eerder wordt ingediend dan voor een éénjarige subsidie.

Het spreekt vanzelf dat de daarin opgenomen activiteiten in veel gevallen op een minder concreet niveau kunnen worden aangeduid dan bij een aanvraag voor een jaarlijks subsidie. Dat is echter geen bezwaar: op grond van artikel 10 dient tijdig een nadere concretisering te worden ingediend, eventueel (het eerste jaar) gecombineerd met een wijziging van de eerder ingediende aanvraag.

Het is overigens niet zo dat, indien wordt besloten tot een meerjarige subsidie, dat zulks dan zou dienen te geschieden voor de gehele planperiode (dus vier jaren) en voor het volledige bedrag van de subsidie. Het is ook mogelijk subsidie te verlenen voor twee of drie jaren; ook is het mogelijk om niet het volledige bedrag aan subsidie in een meerjarige subsidie te verlenen, maar bijv. voor het eerste jaar 100% van het bedrag en voor latere jaren 80% (of een aflopend percentage) zodat jaarlijks via een eenjarige subsidie het bedrag kan worden aangevuld. Het spreekt vanzelf dat in een dergelijk geval ook de activiteiten van de instelling moeten worden gesplitst in een deel dat voor meerjarige subsidie in aanmerking komt en een deel waarvoor een eenjarige subsidie moet worden aangevraagd. Ook zullen er in ander opzicht binnen de instelling verschillen zijn tussen de meerjarige en eenjarige gesubsidieerde activiteiten; bijv. de reserveringsmogelijkheden zijn verschillend.

Het gebruik van de geschetste mogelijkheden kan noodzakelijk zijn om het juiste evenwicht te vinden tussen het bieden van zekerheid aan de instellingen en het behouden van de nodige flexibiliteit.

Artikel 11

Het merendeel van de projectsubsidies op het terrein van cultuur zal worden verstrekt door de op grond van de Wet op het specifiek cultuurbeleid opgerichte fondsen. Ten aanzien van die subsidieverlening is dit besluit niet van toepassing; daarop is de subsidieregeling van het desbetreffende Fonds van toepassing. Dit besluit heeft betrekking op de subsidiëring door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Indien een project zich uitstrekt over de grens van een kalenderjaar heen verzet het Besluit zich er niet tegen dat de subsidiëring van dat project geschiedt op basis van één subsidiebeschikking. Artikel 11 spreekt daarom ook niet over indiening van de aanvraag vóór een bepaalde

periode voorafgaand aan een kalenderjaar, maar over: drie maanden voor de aanvang van het project.

Volledigheidshalve zij vermeld dat een investeringssubsidie in dit kader als een projectsubsidie is aan te merken.

Artikel 13

De beslissing op een subsidieaanvraag is een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. De beslissing zal dan ook schriftelijk dienen te worden meegedeeld en zal een motivering dienen te bevatten.

De termijn voor de te nemen beslissing (in de praktijk: vóór 1 oktober) betekent aan de ene kant dat de subsidie-aanvrager op een vroeg tijdstip zekerheid over het oordeel van de Minister wordt geboden, aan de andere kant betekent het ook dat een subsidie-beschikking nagenoeg steeds zal worden gegeven onder de voorwaarde dat de wetgever de nodige gelden ter beschikking stelt. De begroting is immers op dat tijdstip nog niet vastgesteld (zie ook artikel 3 en de artikelsgewijze toelichting bij die bepaling).

Indien de Minister, ondanks een tijdig ingediende aanvraag, het genoemde tijdstip niet haalt, betekent dat niet dat het gevraagde subsidie geacht wordt te zijn verleend. Het betekent wel dat de aanvrager een bezwaarschrift kan indienen vanwege de weigering om een (tijdige) beslissing te nemen.

Artikel 14

Bij instellingssubsidies zal steeds van bevoorschotting sprake zijn. De Minister kan voor de bevoorschotting nadere regels geven (tweede lid). Het is overigens niet zonder meer vaststaand dat de bevoorschotting 100% van het subsidiebedrag moet betreffen. Het is ook mogelijk, zeker bij projectsubsidies, dat wordt bevoorschot tot bijv. 90% of 95% en dat het restant bedrag wordt betaald bij de subsidievestiging. Daarmee is ook een stimulans voor de subsidieontvanger ingebouwd om de nodige stukken voor de vaststelling van de subsidie in te dienen.

Bevoorschotting kan geschieden «nadat de aanvraag is ingediend». Hiermee wordt wel bedoeld de indiening van de *volledige* aanvraag; derhalve nadat alle daarbij behorende stukken zijn ingediend. Dit is ook overeenkomstig hetgeen is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht met betrekking tot het indienen van aanvragen voor beschikkingen.

In het algemeen zal uiteraard de subsidieverlenging vóór het moment van de bevoorschotting zijn gelegen. De mogelijkheid tot bevoorschotting bestaat op grond van artikel 14 al vanaf het moment van de aanvraag en is dus niet gekoppeld aan het moment waarop de aanspraak op subsidie ontstaat (de subsidieverlening). Dat is gebeurd, omdat het in de praktijk soms voorkomt dat die beschikking wordt genomen nadat de periode waarvoor de subsidie is bedoeld, al is aangevangen. In dat opzicht is deze regeling als een «lex specialis» ten opzichte van het Besluit verlening voorschotten 1994 beschouwen. Voor het overige zal dat besluit (dat overigens vooral «interne» werking binnen de rijksorganisatie heeft) uiteraard in acht worden genomen.

Artikel 16

In de systematiek van de WAGGS werd de toegestane mutatie in de kosten van de arbeidsvoorwaarden door de rijksoverheid (de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) vastgesteld en werd het betrokken percentage in feite als een automatisme aan de gesubsidieerde instellingen overgedragen. In de toekomst zal elk van de bij de activiteiten betrokken partners zijn deel van de verantwoordelijkheid moeten dragen

voor de mutatie in de kosten van de arbeidsvoorwaarden en daarmee samenhangend de mogelijke effecten op de kwantiteit en kwaliteit van de gesubsidieerde activiteiten. Met het oog daarop is een bepaling opgenomen die een jaarlijks overleg tussen de hoofdrolspelers in dit opzicht, de subsidiënt en de gesubsidieerde instellingen, regelt (vierde lid). Komt men in dit overleg tot overeenstemming, dan kunnen de gemaakte afspraken in de subsidiebeschikkingen voor het daaropvolgende jaar worden verwerkt. Is er geen overeenstemming, dan zal de Minister zelf een besluit moeten nemen, waarbij hij uiteraard rekening heeft te houden met de feitelijke mogelijkheden (inclusief arbeids- en andere kosten) van de betrokken instellingen om met het toegekende geld de verwachte prestatie te kunnen leveren.

Indien geen overeenstemming wordt bereikt, zal de Minister een beslissing moeten nemen over het al dan niet bijstellen van het subsidiebedrag. De daarvoor beoogde procedure (die in kan houden het vragen van een advies aan een daarvoor ingestelde adviescommissie) is neergelegd in een brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Tweede Kamer van 2 mei 1994. In beginsel hoeft een en ander verder niet geregeld te worden in de algemene maatregel van bestuur: de Minister kan de gemaakte afspraken, respectievelijk zijn besluit ter zake, zonder meer in de subsidiebeschikkingen van het volgende jaar verwerken; een en ander moet op het moment van de subsidieverlening immers bekend zijn.

Dat is echter niet het geval bij meerjarige subsidies. De aanvraag en de begroting zullen langer tevoren moeten worden ingediend; het tijdstip zal door de Minister worden vastgesteld. De in de aanvraag opgenomen gegevens zijn gebaseerd op het niveau van de loonkosten in het jaar van indiening. Dat betekent dat de Minister bij de toekenning van een meerjarig instellingssubsidie (die immers geschiedt in het jaar volgend op dat van de indiening) zal uitgaan van bijgestelde cijfers; de wijzigingen die inmiddels hebben plaatsgevonden met betrekking tot de loonkostenontwikkeling, kan hij dan in de subsidiebeschikking verwerken.

Maar in de daaropvolgende jaren vinden ook loonkostenontwikkelingen plaats. Artikel 16 bevat met het oog daarop de mogelijkheid dat de Minister het subsidiebedrag met het oog daarop kan bijstellen. Zoals boven gezegd, zal die bijstelling plaatsvinden overeenkomstig de uitkomsten van het jaarlijks overleg over de gewenste loonkostenontwikkeling, indien dit overleg leidt tot overeenstemming.

De loonkostenontwikkeling zal in het algemeen in de door de Wet specifiek cultuurbeleid bestreken terreinen gelijk zijn; het is echter mogelijk dat er een gedifferentieerde ontwikkeling plaatsvindt, bijvoorbeeld omdat er sectoren zijn waar een achterstand bestaat.

Bijstellingen kunnen ook nodig zijn in verband met prijsmutaties; daarvoor bevat artikel 16 een overeenkomstige voorziening.

Indien de Minister gebruik maakt van de bevoegdheid om tot bijstelling over te gaan, is het noodzakelijk het verleende subsidiebedrag te splitsen in een deel waarop een (eventuele) prijsbijstelling zal plaatsvinden en een deel waarop een (eventuele) bijstelling in verband met de arbeidskosten zal plaatsvinden. Daarom is in het tweede lid opgenomen dat de Minister het subsidiebedrag met het oog daarop kan splitsen in twee componenten. De vaststelling van die componenten zal door de Minister geschieden op basis van de bij de subsidieaanvraag ingediende begroting.

Overigens zal het gebruik van een bijstellingssysteem als bedoeld in artikel 16 op terreinen waar sprake is van gezamenlijke subsidiëring van instellingen door het Rijk en andere overheden pas geschieden na overleg met die overheden.

Deze bepalingen zijn, net zoals de artikelen 38 en 39 die over wijziging van de subsidie*vaststelling* gaan, ontleend aan het ingediende wetsvoorstel Algemene wet bestuursrecht, derde tranche (zie de artikelen 4.2.6.1., 4.2.6.2 en 4.2.6.3.).

De artikelen 17 en 38 betreffen situaties waarbij een wijziging van de subsidieverlening of -vaststelling geschiedt als gevolg van een aan de subsidieontvanger toe te rekenen omstandigheid. Toch staat in het artikel dat de Minister de subsidie «kan» wijzigen. Deze formulering is gekozen omdat het hier gaat om het vastleggen van de jurisprudentie waaruit blijkt dat de Minister in de omschreven gevallen de bevoegdheid tot wijziging heeft. Dat wil echter niet zeggen, dat er een gereede mogelijkheid is dat de Minister geen maatregelen treft. Het is mijn beleid om in dergelijke gevallen inderdaad ook maatregelen te nemen. In het verleden is dat niet steeds gebeurd; deze beleidswijziging is in de loop van 1992 aan de gesubsidieerde instellingen meegedeeld.

Met betrekking tot artikel 18 merk ik het volgende op.

De vraag kan rijzen wanneer kan worden gesteld dat gegevens die bij de aanvraag zijn geleverd «onjuist» of «onvolledig» zijn. Of iets «onjuist en onvolledig» is, moet bij een budgetsubsidie worden beoordeeld op het moment van de subsidieverlening. Latere wijziging van de gegevens doen niet meer ter zake (ten voordele of ten nadele van de gesubsidieerde). Bij een dergelijk subsidiesysteem wordt namelijk het subsidiebedrag gebaseerd op de op dat moment bekende gegevens, en bij een budgetsubsidie, waarbij de subsidie wordt vastgesteld op basis van een activiteitenplan zijn dat ramingen. Zijn die ramingen op zich, als raming, juist, dan blijven die de basis voor de subsidieberekening. Daarom is ook in artikel 16 uitdrukkelijk de mogelijkheid opgenomen om voor bepaalde kosten wel tot een tussentijdse bijstelling te komen. Anders gezegd: het is niet de bedoeling dat bij budgetsubsidies in een geval waarin de kosten van de activiteiten lager uitvallen door efficiënt handelen van de gesubsidieerde instelling, het voordeel via een wijziging van de subsidieverlening wordt «afgeroomd» met als argument dat de destijds verstrekte gegevens onjuist blijken te zijn.

Met betrekking tot de wijziging van een subsidieverlening wegens veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten is de volgende passage ontleend aan de toelichting bij de Algemene wet bestuursrecht (toelichting bij artikel 4.2.6.3): «Indien veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten zich in overwegende mate tegen voortzetting van de subsidie verzetten moet intrekking van de subsidie mogelijk zijn. Met de woorden «in overwegende mate» is beoogd uit te drukken dat er zwaarwegende redenen moeten zijn om de subsidiebeschikking in te trekken. Intrekking van een begunstigende beschikking, waarbij teruggekomen wordt op in beginsel reeds verleende aanspraken, is een ingrijpende beslissing. Het enkele feit dat het bestuur van gedachten is veranderd is daarvoor onvoldoende grond (vgl. Afd. Rechtspraak 27-9-1982, AB 1983, 178; Afd. Rechtspraak 23-10-1979, AB 1980, 198; Afd. rechtspraak 16-10-1984; AB 1985, 190). Het moet gaan om hetzij onvoorziene omstandigheden die een zwaarwegend reden opleveren, hetzij een beleidswijziging waarvoor zwaarwegend redenen zijn aan te voeren.

Wanneer sprake is van zwaarwegende redenen is niet in het algemeen aan te geven.

In een uitspraak achtte de Voorzitter van de Afdeling rechtspraak een uitspraak van de Tweede Kamer dat de subsidiëring politiek ongewenst was voldoende (Vz. Afd. rechtspraak 3-1-1980, 353), in een ander geval werd een Kameruitspraak op zichzelf onvoldoende geacht (Vz. Afd.

rechtspraak 16-10-1984, tB/S VII, nr. 252). Dwingende noodzaak tot bezuinigen kan voldoende zijn (Afd. rechtspraak 28-3-1980, AB 1985, 600; maar is dat niet per definitie (Pres. RB. 's-Gravenhage 10-11-1987, KG 1987, 512). De specifieke omstandigheden van het geval zullen uiteindelijk bepalend zijn. Daarbij speelt ook de door de overheid bij de intrekking betrachtte zorgvuldigheid een rol, alsmede de vraag of de gevolgen van de intrekking voor de subsidieontvanger (en eventueel diens werknemers en cliënten) niet onevenredig zijn in verhouding tot de met de intrekking te dienen belangen.» Verder zij voor de artikelen 17 en 18 verwezen naar de toelichting op de vergelijkbare bepalingen 38 en 39.

Artikel 19

Dit artikel bevat een algemene eis met betrekking tot het doelmatig werken door de gesubsidieerde instelling. Het is een eis die in feite voor elke instelling geldt en waaraan ik bij het verlenen van subsidie niet voorbij wil gaan. Het betekent overigens niet dat de subsidiënt zich bemoeit met de vraag op welke wijze die doelmatigheid moet worden bereikt; zeker bij budgetsubsidies zijn dat vragen die de instelling zelf dient te beantwoorden.

Artikel 20

Het bepaalde onder a en b van deze bepaling betekent onder andere dat ook uit de administratie moet blijken wat de schulden en de vorderingen van de instelling zijn. Dat geeft samen met de bewijsstukken van de ontvangsten en uitgaven (onderdeel c) een inzicht in het financiële reilen en zeilen van de instelling. De periode van vijf jaar genoemd in onderdeel d hangt ten dele samen met het bepaalde in artikel 39, derde lid. Het hier bepaalde laat overigens onverlet eventuele andere wettelijke verplichtingen om (delen van) de administratie te bewaren.

Artikel 22

Er kunnen zich omstandigheden voordoen die – wanneer zij van tevoren bekend waren geweest – de beslissing omtrent de subsidie anders hadden doen uitvallen. Zodra zoiets na het indienen van de aanvraag aan de orde is, dient dit onverwijld aan de Minister te worden bericht. Het spreekt voor zich dat deze verplichting geldt tot de beëindiging en administratieve afronding van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend. Een evident voorbeeld van de onderhavige «mededelingsplicht» doet zich voor indien de instelling in surséance van betaling is geraakt of haar faillissement wordt aangevraagd of uitgesproken. Ook een statutewijziging kan daartoe behoren. Maar daarnaast kan gedacht worden aan besluiten tot ontslag of benoeming van een nieuwe artistiek directeur.

Artikel 23

Verzekering «op afdoende wijze», zoals is voorgeschreven in het eerste lid, betekent voor onroerende zaken een verzekering tegen herbouw-waarde. Het bepaalde in het eerste lid heeft overigens alleen betrekking op de in eigendom behorende zaken. Als het Rijk eigendommen via een overeenkomst in beheer geeft, zal in het kader van die overeenkomst bezien moeten worden of een verzekeringsplicht opgelegd dient te worden. Ten aanzien van de Rijkscollecties die in de verzelfstandigde musea zullen worden beheerd, zal die eis niet worden gesteld. Omdat het i.h.a. over roerende zaken gaat zal deze eis evenmin gelden voor de eigen collecties van musea. Wel zal het uiteraard verstandig zijn, en bij een goed beheer horen, om een verzekering te sluiten die de wettelijke aansprake-

lijkheid dekt bij verlies of beschadiging van zaken die een museum in bruikleen heeft van particulieren.

Omdat er zich omstandigheden kunnen voordoen waaronder de algemene verzekeringsplicht niet wenselijk is, biedt het vierde lid de mogelijkheid voor de Minister om ontheffing te verlenen van die plicht. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn indien er geen bezwaar tegen bestaat dat een instelling eigen-risicodragers blijft, dan wel indien de kosten van een afdoende verzekering niet in verhouding staan tot het met de subsidiëring gemoeide belang.

Ten aanzien van projectsubsidies is gemeend dat in het algemeen een verzekeringsplicht – mede in verband met de daarmee samenhangende kosten – niet nodig is. Wel biedt het vijfde lid de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de verzekeringsplicht op te leggen.

Artikel 24

Het hier geregelde verslag is een belangrijke informatiebron bij de beoordeling of de activiteiten zijn uitgevoerd overeenkomstig de subsidievoorschriften. Bij een meerjarig instellingssubsidie zal het verslag ook na afloop van die periode worden opgesteld. Het is echter van belang dat de subsidiegever ook tussentijds op de hoogte blijft. Daarom is in het tweede lid voorgeschreven dat in die gevallen jaarlijks de jaarrekening vergezeld van een toelichting wordt toegezonden.

Artikel 25

Met name bij projectsubsidies komt het regelmatig voor dat de subsidie verstrekt wordt om een bepaald boek, brochure, tijdschrift e.d. tot stand te brengen en te publiceren. Indien de subsidieontvanger de totstandkoming van een dergelijk werk uitbesteedt aan derden (bijvoorbeeld aan een onderzoeksbureau of aan onafhankelijke onderzoekers) zal het auteursrecht op het te publiceren werk veelal in handen zijn van die derden. In de praktijk komt het voor dat er bij publikatie (onvoorziene) problemen ontstaan doordat die derden beroep op hun auteursrecht doen. Om dergelijke problemen te voorkomen is het voorschrift van het tweede lid opgenomen. Het verplicht de subsidieontvanger om met degenen die bij de totstandkoming van een werk worden ingeschakeld uitdrukkelijk overeen te komen dat het auteursrecht komt te berusten bij de opdrachtgever, i.c. de subsidieontvanger. Indien de subsidieontvanger vervolgens niet tot publikatie over zou gaan en de subsidie is verstrekt (mede) met het oog op publikatie kan de subsidiegever de subsidie geheel of gedeeltelijk terugvorderen.

Door het gestelde in het tweede lid kan de subsidieontvanger zich er niet meer op beroepen dat een derde het auteursrecht heeft en deze niet wil meewerken aan publikatie.

Artikel 26

Bij budgetsubsidiesystemen kunnen instellingen geld overhouden door efficiënt te werken. De in artikel 26 opgenomen mogelijkheid die gelden te reserveren is een belangrijke stimulans om ook bij dergelijke subsidiesystemen doelmatig te functioneren. Ik mag verwijzen naar de toelichting bij artikel 5. Het is uiteraard niet de bedoeling dat een stimulans wordt gegeven om bepaalde gesubsidieerde activiteiten niet uit te voeren om op die manier geld over te houden voor reservering. Daarom is een beperking in de bepaling opgenomen.

Het tweede lid is opgenomen omdat het ook afhankelijk is van de op een bepaald terrein geldende subsidiesystematiek in welke mate kan worden gereserveerd. Met name bij een exploitatiesubsidiesysteem is daar weinig reden voor. In beginsel is daar sprake van subsidiëring van

goedgekeurde uitgaven. Geld overhouden door efficiënt te functioneren is dan niet goed mogelijk: de subsidie is dan lager. Toch is ook in die gevallen een beperkte reserveringsmogelijkheid nuttig. De bepaling is echter vooral geschreven met het oog op budgetsubsidiesystemen. Het is dan ook mijn voornemen bij die systemen ruime reserveringsmogelijkheden te bieden.

Overigens moet niet worden vergeten dat bij een meerjarig subsidie binnen de termijn van subsidiëring in beginsel reservering niet wordt beperkt. Het is juist mede de bedoeling van meerjarige subsidiëring dat in het ene jaar desgewenst kan worden «gespaard» om in een ander jaar een dure productie te kunnen brengen. Artikel 26 ziet echter uitsluitend op reserveringen van gelden die resteren aan het einde van een subsidieperiode.

Daarnaast dient te worden vermeld dat gelden die worden ondergebracht in voorzieningen voor afschrijvingen, indien het gaat om reële bedragen, niet worden aangemerkt als «niet besteed». Het op grond van het tweede lid vastgestelde maximum heeft dus geen betrekking op dergelijke voorzieningen. Daarnaast kent de bepaling de mogelijkheid dat de Minister, categoriaal of per instelling, voorzieningen voor bepaalde toekomstige uitgaven toestaat. Hierbij kan bijv. worden gedacht aan het aankoopbudget voor musea.

Een vraag die bij een situatie waarin een instelling, die naast de subsidie ook eigen inkomsten heeft, en die geld overhoudt, zou kunnen rijzen is: wiens geld is dan over? Is dat het eigen geld of is dat de subsidiegeld? In zo'n geval moet het resterende geld naar evenredigheid worden toegeschreven aan de subsidiëring. Als de situatie zo is dat voor een activiteit f 900 000,- subsidie wordt gegeven, er (volgens de begroting) f 100 000,- eigen geld in wordt gestoken en er f 100 000,- (dus 10% van het totaal) overblijft na het uitvoeren van de activiteiten, dan wordt f 90 000,- (= 10% van het subsidiebedrag van f 900 000,-) van dat overschot toegerekend aan de subsidie; op dat bedrag is dus de bepaling van toepassing. Ten aanzien van de overige f 10 000,- (=10% van het eigen geld) worden geen voorschriften gegeven; daarop is het maximum van het tweede lid ook niet van toepassing.

Artikel 27

Dit is een standaardbepaling bij subsidiëring door de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur. Indien eigendommen, verworven met subsidie, aan de gesubsidieerde doelstelling worden onttrokken of wanneer de subsidiëring wordt beëindigd e.d. zal een evenredig deel van het vermogen dat met de subsidie is opgebouwd weer terug dienen te vloeien naar de subsidieverlener.

In de bepaling is het woord «vergoeding» gebruikt en niet bijv. «terugbetaling van (een deel van) het subsidiebedrag» om aan te geven dat de vermogensvermeerdering die samenhangt met de subsidie onder omstandigheden ook zou kunnen leiden tot een hoger bedrag dan het bedrag van de subsidie.

Artikelen 28 en 29

Deze artikelen regelen in het bijzonder de relatie met zgn. steunstichtingen. Op zich is er zeker geen bezwaar tegen het bestaan van dergelijke instellingen. Wel wordt het bezwaarlijk indien deze instellingen worden gebruikt om subsidiegelden aan de controle door de subsidieverlener te onttrekken of de subsidiebehoefte te verhogen. Daarom is bepaald dat een gesubsidieerde instelling in zijn relatie met zo'n instelling zich gedraagt zoals een doelmatig en efficiënt opererende gesubsidieerde instelling zich gedraagt tegenover derden: de gesubsidieerde instelling betaalt aan steunstichtingen niet meer voor door deze geleverde diensten,

dan nodig is, noch levert zij goederen of diensten aan dergelijke instellingen goedkoper dan nodig is .

Volledigheidshalve zij opgemerkt dat met het begrip «kostendekkend» niet alleen bedoeld wordt op de extra variabele kosten die het verlenen van de diensten of het leveren van de goederen meebrengt, maar ook een redelijk deel van de overheadkosten; het moet gaan om een reële kostprijsberekening. Een logische uitzondering is gemaakt voor kosten die door de gesubsidieerde instellingen in rekening worden gebracht bij degenen voor wie de gesubsidieerde activiteiten bestemd zijn: de entreprijzen voor een gesubsidieerd museum of een gesubsidieerd orkest zijn per definitie niet kostendekkend.

Artikel 31

De medewerking die hier van de subsidieontvanger wordt gevraagd, zal moeten worden verleend door elk daarvoor in aanmerking komend orgaan van de instelling. Dat kan de directie, maar ook het bestuur zijn. In het tweede lid is een specifieke informatieplicht opgenomen met het oog op de zgn. steunstichtingen. Om het bepaalde in artikel 28 te controleren is ook de medewerking van de betrokken instelling nodig. Omdat het daarbij in beginsel niet gaat om een gesubsidieerde instelling kan de medewerking alleen worden verkregen via de gesubsidieerde instelling met wie deze organisatie een relatie heeft. Het is aan het bestuur van de gesubsidieerde instelling om de inspanningsverplichting bedoeld in het tweede lid te leveren; dat kan eenvoudig door een daartoe strekkende bepaling in de overeenkomst tussen de betrokken instelling en de gesubsidieerde instelling op te nemen.

Artikel 32

Het tweede lid bevat expliciet de mogelijkheid een voorschrift te geven met betrekking tot de aansluiting bij een tot stand gekomen sponsorcode. Het is mijn beleid om zelfregulering die zich op bepaalde beleidsterreinen voordoet, te ondersteunen en te bevorderen. Een van de mogelijkheden daartoe is het (bij de subsidieverlening) verplicht voorschrijven van aansluiting bij een op een deelterrein van cultuur tot stand gekomen sponsorcode. Een dergelijk voorschrift zal overigens niet worden gegeven dan nadat daarover overleg is gepleegd met de instellingen op het betrokken terrein en met de andere overheden, voorzover die op hetzelfde beleidsterrein actief zijn. Bovendien zal de desbetreffende code voldoende uitgekristalliseerd moeten zijn en een breed draagvlak moeten hebben. Een beslissing om een sponsorcode verplicht voor te schrijven kan ook geschieden op verzoek van de instellingen op het betrokken terrein zelf; het zou immers heel goed kunnen dat de overgrote meerderheid van de betrokkenen, die een code onderschrijft, wenst dat de beperkingen die het hanteren van een code met zich mee kan brengen dan ook gelden voor alle gesubsidieerde instellingen die werkzaam zijn op hetzelfde terrein. Zolang de ervaringen met dergelijke codes nog zeer beperkt zijn, zal ik terughoudend zijn in het toepassen van deze bevoegdheid.

Artikel 33 e.v.

Artikel 33 maakt duidelijk dat het de verantwoordelijkheid van de subsidieontvanger is een aanvraag voor de vaststelling van de subsidie in te dienen. Hij heeft daarmee zelf in de hand met welke snelheid de Minister tot de vaststelling kan overgaan. Blijft de subsidieontvanger in gebreke, dan kan de Minister zelf tot vaststelling van de subsidie overgaan op basis van de gegevens die hij heeft (artikel 37). Dat zal veelal dus op een lager niveau zijn dan dat van de subsidieverlening, want hij zal niet de

beschikking hebben over voldoende gegevens om aan te nemen dat aan alle voorschriften die aan de subsidiëring zijn verbonden, is voldaan.

Artikel 34

De subsidiedeclaratie geeft aan de subsidieverlener het nodige inzicht om tot een goede subsidievaststelling te komen. Welke informatie daarvoor nodig is, hangt dus ook af van het subsidiesysteem. Bij een budgetsubsidie zal minder informatie nodig zijn dan bij een vorm van exploitatiesubsidie. Overigens is het ook bij een budgetsubsidie voor de subsidieverlener van belang de relatie van de kosten met de ingediende begroting te kennen. Voor zover dat niet relevant is voor de vaststelling voor de subsidie in de afgelopen subsidieperiode, verschaft het de nodige informatie voor een volgende subsidieperiode.

Artikel 35

De bepalingen van Titel 9 van Boek 2 BW zijn niet van toepassing op stichtingen. Toch is het van belang dat in een subsidiërelatie de jaarrekening voldoet aan overeenkomstige eisen. De Titel is dan ook van toepassing verklaard. Wel kan het zijn dat in bepaalde gevallen de gestelde eisen, gelet bijvoorbeeld op de omvang van de subsidie of de grootte van de instelling, te hoog zijn. Daartoe is het tweede lid opgenomen, dat de Minister de mogelijkheid geeft uitzonderingen te maken.

Artikel 36

Voor de duidelijkheid zij er op gewezen dat de accountant die op grond van het derde lid over de naleving van de subsidiebepalingen rapporteert de eigen accountant van de instelling is. Op die manier wordt voorkomen dat onnodig twee accountants, nl. de eigen accountant en de departementale accountant, – deels – dezelfde werkzaamheden zouden verrichten.

Artikelen 38 en 39

In het normale geval wordt de subsidie overeenkomstig de verlening vastgesteld. Indien de gesubsidieerde activiteit heeft plaatsgevonden zoals voorzien en de ontvanger aan zijn verplichtingen heeft voldaan, wordt de subsidie vastgesteld op het bedrag dat in de beschikking tot subsidieverlening is genoemd, dan wel berekend aan de hand van in die beschikking genoemde berekeningswijze.

In het tweede lid van artikel 38 zijn de gevallen genoemd waarin de subsidie op een lager bedrag kan worden vastgesteld. De in onderdeel a genoemde grond spreekt voor zich. Onderdeel b maakt het mogelijk de subsidie lager vast te stellen bij het niet nakomen van aan de subsidie verbonden verplichtingen. Onderdeel c ziet op de situatie dat het maximum van de toegestane reservering wordt overschreden. Onderdeel d ziet op het verstrekken van onjuiste gegevens. Het is daarbij niet van belang of de subsidieontvanger op de hoogte was of behoorde te zijn van het feit dat de gegevens niet juist waren.

Bij de in onderdeel e genoemde grond gaat het om gevallen waarin de subsidieverlening kennelijk onjuist is anders dan als gevolg van het verstrekken van onjuiste gegevens door de aanvrager. In de jurisprudentie is sinds lang erkend dat beschikkingen op deze grond kunnen worden ingetrokken. Een bekend voorbeeld is dat van de beschikking waarin als gevolg van een typefout een subsidiebedrag is genoemd dat een factor tien te hoog ligt. Ook in gevallen waarin de ontvanger uit eerdere contacten met de subsidieverlener niet in redelijkheid kan menen dat deze

de beschikking heeft willen geven zoals zij naar de letter luidt, kan de ontvanger zich niet op het formele standpunt stellen dat de letter van de beschikking steeds beslissend is.

De omvang waarmee het bedrag van de subsidieverlening wordt verlaagd, hangt van verschillende factoren af, mede omdat de verlaging op een combinatie van rechtsgronden kan berusten. Dat doet zich vooral voor indien de subsidieontvanger onjuiste gegevens verstrekt. De juiste gegevens kunnen meebrengen dat de ontvanger bij nader inzien in het geheel geen of slechts tot een lager bedrag aanspraak kan maken op subsidie. In dat geval is de Minister bevoegd om het subsidiebedrag in overeenstemming te brengen met de juiste feiten. De verlaging behoeft niet beperkt te blijven tot een evenredige verlaging. Het kan immers zo zijn dat de subsidieverlener, ware hij tijdig op de hoogte geweest van de juiste gegevens, hij zou hebben beslist tot het niet verlenen van subsidie, of tot het op een lager dan evenredig niveau verlenen van subsidie.

Omdat in de meeste gevallen de subsidievaststelling het eerste en enige moment is waarop de Minister de gelegenheid krijgt de gesubsidieerde activiteit te beoordelen zal de vraag naar de noodzaak of mogelijkheid van verlaging zich eerst op dat moment voordoen. In een beperkt aantal gevallen is echter ook de mogelijkheid van intrekking van de subsidieverlening vóór het moment van de vaststelling nodig. Dat is het geval wanneer de Minister reeds voor het tijdstip waarop de subsidie normaliter zou worden vastgesteld constateert dat er iets zodanig mis gaat dat er ingegrepen moet worden. Daarom is in artikel 17 een voorziening getroffen die, zoals in artikel 39 geschiedt met betrekking tot een lagere vaststelling, de mogelijkheid opent om tussentijds, en met terugwerkende kracht, tot intrekking of wijziging van de subsidieverlening over te gaan. In artikel 18 zijn daarnaast nog twee gronden opgenomen op basis waarvan besloten kan worden de subsidieverlening in te trekken of te wijzigen. In die gevallen is er echter geen sprake van terugwerkende kracht maar dient een redelijke termijn in acht te worden genomen en is er een noodzaak voor de Minister om de schade te vergoeden die de subsidieontvanger lijdt doordat hij in vertrouwen op de subsidie anders heeft gehandeld dan hij zonder de subsidieverlening zou hebben gedaan. Anders dan in de gevallen genoemd in artikel 17 gaat het hier om situaties waarbij niet sprake is van omstandigheden die aan de subsidieontvanger kunnen worden toegerekend.

Artikel 40 e.v.

Zoals in het algemeen deel van de toelichting reeds is uiteengezet, gaat Hoofdstuk VI uitsluitend over de specifieke uitkeringen aan gemeenten en provincies die zij krijgen met het oog op het door hen te voeren (subsidie)-beleid. De daaraan te stellen voorschriften kunnen dan ook beperkter zijn dan bij de subsidievoorschriften. Het is immers zaak zoveel mogelijk aan het beleid van de provincies en gemeenten zelf over te laten welk subsidiebeleid zij willen voeren en welke voorschriften zij willen stellen. De sturing van Rijkswegen moet een globaal karakter hebben.

Wat betreft de aard van de regeling is aansluiting gezocht bij de regeling die ter zake bestaat in het kader van de Welzijnswet.

Artikel 49

Het opnemen van een hardheidsclausule opent de mogelijkheid voor de Minister om, in gevallen waarin toepassing van het besluit – gegeven de doelstelling en de strekking daarvan – een onbillijkheid van overwegende aard zou opleveren, een onderdeel van dat besluit buiten toepassing te laten of daarvan af te wijken. Een dergelijke mogelijkheid wordt nodig geacht omdat het bij een algemeen geformuleerd besluit als het onder-

havige dat vele uiteenlopende subsidierelaties gaat reguleren, denkbaar is dat zich onvoorziene gevallen voordoen, waarin een afwijking van de algemene regels gerechtvaardigd is. De ervaring met de ministeriële subsidieregelingen op grond waarvan de verschillende subsidies ten behoeve van cultuuruitingen tot op heden zijn verstrekt, geven overigens geen reden bevreesd te zijn dat het opnemen van een hardheidsclausule zou leiden tot grote aantallen aanvragen om toepassing van de hardheidsclausule.

Artikel 51

Een van de doelstellingen van dit besluit is het inzichtelijker maken van de gestelde subsidievoorschriften, onder andere door ongerechtvaardigde verschillen tussen de subsidievoorschriften op (deel)terreinen opheffen. Deze doelstelling zou deels doorkruist worden, indien voor de vierjarige subsidies die vóór de inwerkingtreding van dit besluit zijn verstrekt de «oude» subsidiebepalingen zouden blijven gelden. Er zouden dan gedurende een aantal jaren oude en nieuwe bepalingen naast elkaar blijven gelden. Voor meerjarige subsidies is daarom geen overgangsregeling getroffen: vanaf het moment van de inwerkingtreding van het besluit geldt dit voor die subsidies. In dit geval is een dergelijke regeling aanvaardbaar omdat dit in de desbetreffende subsidieverleningen is aangekondigd en omdat de nieuwe bepalingen niet op hoofdzaken van de oude afwijken.

Voor éénjarige subsidies en projectsubsidies waarvan de verlening vóór de inwerkingtreding van dit besluit is geschied, blijven de «oude» subsidiebepalingen die vóór de inwerkingtreding van dit besluit golden, van kracht op de bestaande subsidierelatie. Dit betekent bijvoorbeeld dat de subsidievoorwaarden die op grond van de Welzijnswet zijn gesteld op het terrein van het openbare bibliotheekwerk in het jaar 1994 zullen blijven gelden, maar dat voor de nieuwe subsidies (voor het jaar 1995) het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen ook op dat terrein zal gelden.

Daarnaast is de mogelijkheid opgenomen dat de Minister voor subsidies voor 1994 afwijkende regels stelt. Dat is met name geschied met het oog op de subsidiëring van de verzelfstandigde Rijksmusea. De verzelfstandiging, en dus de subsidiëring, zal geschieden met ingang van 1-7-1994. Het spreekt vanzelf dat voor die termijn niet aan alle formele eisen kan worden voldaan. Ook zal niet een ingediend beleidsplan, maar het met de Rijksmusea al gesloten convenant de basis voor de subsidiëring in 1994 zijn.

Artikel 52

Hoofdstuk VI zal terugwerken tot 1-1-1994 om de uitkeringen voor het jaar 1994 aan de provincies en grote gemeenten ten behoeve van bevordering van het beeldende kunstenbeleid een wettelijke basis te verlenen.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
H. d'Ancona